Publicație lunară editată de DACIA REVIVAL INTERNATIONAL SOCIETY

DACIA

magazin

Director fondator: Dr. Napoleon Săvescu

Nr. 37 octombrie 2006

EROII RUȘINII NAȚIONALE

Revistă distinsă cu PREMIUL DE EXCELENȚĂ al ARP 2006

WWW.DACIA.ORG

Noi nu suntem împotriva nimănui, singurii noştri duşmani sunt minciuna şi ignoranţa.

- Muzeul virtual dacic
- Scrisoare deschisă tineretului român
- Noi nu suntem urmaşii Romei
- Dacia Magazin
- Dacian history
- În cautarea istoriei pierdute
- Călătorie în Dacia - Ţara Zeilor
- Codex Rohonczy
- Originea rasei umane
- Zamolxis, primus getarum legislator
- O cronică a poporului dac
- Dacia Revival International Society
- Congresele internaţionale de dacologie

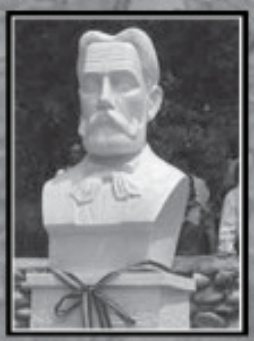

- Monument regelui Burebista

- Onoare memoriei lui Nicolae Densuşianu
- Tartaria 2003

Revista Dacia Magazin este o tribună a ideilor istorice, deschisă oricăror păreri oneste. Întreaga responsabilitate asupra informaţiilor apărute în paginile revistei aparţine în exclusivitate autorilor articolelor publicate.

DACIA MAGAZIN

Publicatie lunară de istorie şi cultură

Director fondator
Dr. Napoleon Săvescu
Redactor-şef
Vladimir Brilinsky
Redactor-şef adj.
Mariana Terra

Secretar de redacţie
Victor Cristescu

Tehnoredactare computerizată
Victor Cristescu
Adrian Cristea
Cristina Cornelia Marcu

Publisher
Ilie Enciu

Colaboratori
Prof. Mihaela Albu
Ing. Luminiţa Sava
Prof. Adrian Bucurescu
Prof. Gh. D. Iscru
Alexandru Stan
Luiza Juganaru

Fotoreporter
Radu Brilinsky

Publicaţie editată de fundaţia Dacia Revival International

Redacţia
Com. Orăştioara de Sus
Grădiştea de Munte nr. 147
Deva, str. Carpaţi nr. 12,
cod: 330105, jud. Hunedoara
Tel./fax 0040254 223853
e-mail: malus_dacus@yahoo.com
www.dacia.org

Tiparul executat la Tipografia de Sud
ISSN 153-5316

EDITORIAL

DEFILAREA RUŞINII NAŢIONALE

de Vladimir BRILINSKY

Cu pâine şi circ, spre victoria finală. Cam aşa s-ar putea rezuma acţiunea în forţă a Ministerului Culturii îndreptată ostentativ către mişcarea dacistă din România care, vrem nu vrem, creşte de la an la an venind spre conştiinţa românilor asemenea unui tăvălug. De un an de zile, s-au tot învârtit ministereii noştri în jurul cozii, elaborând comunicate despre sărbătorile naţionale ocazionate de împlinirea a „1900 de ani de la formarea poporului român". Tot ei au fost aceia care au schimbat de câteva ori titulatura manifestărilor, bâlbâindu-se de fiecare data încurcaţi în neştiinţa lor sau poate în prăfuitul dogmatism somnolent din care nu sunt capabili să se trezească. Acum la final de an, luminatul Virgil Nitulescu cu un scaun de secretar de stat mai puţin, dar şoptitor de taină al ministrului, promotor al Serbărilor Ruşinii, şi-a dat din nou în petec organizând o manifestare într-un dispreţ uriaş faţă de civilizaţia dacă. A adus din ţara vecină, Ungaria, o trupă de saltimbanci îmbrăcaţi, ce-i drept impecabil, în uniforme romane şi le-a organizat o defilare pe Calea Victoriei până la Muzeul de Istorie acolo unde s-au închinat columnei. I-au fost căţei de pază în această penibilă acţiune, directorul Muzeului Naţional de Istorie, Crişan Muşeţeanu şi un pitbul de maidan în persoana unui conţopist, arheolog fără operă, deci unul care nu există, sub numele de Eugen Silviu Teodor

Primul, îşi exprimă la televiziuni neţărmurita adeziune la cotropirea romană şi mândria de a intra în Europa ca membrii ai marii familii culturale romane, ceea ce reprezintă o imensă stupizenie care nu merită nici măcar băgată în seamă. Al doilea, într-un limbaj de Ferentari, cu toate că Sibiul natal ar fi trebuit să-şi lase amprenta asupra culturii şi educaţiei sale, scuipă în silă şi dispreţ sistematic pe tot ce se cheamă cultură şi civilizaţie dacică. Îşi semnează scabroasele mailuri cu prescurtarea EST, dovedind săracul că sub nici o formă nu putea să semneze VEST din moment ce gândirea lui nu depăşeşte valorile de dincolo de Nipru şi mai sus.

Nu putem să intrăm în polemică în astfel de companie. Putem doar să constatăm cu mare tristeţe ca suntem singurul stat care doreşte să intre în Europa sub poala unei culturi care nu-i aparţine şi nu i-a aparţinut niciodată. Suntem singurul stat european care îşi slăveşte cotropitorii mai abitir decât în ţara lor de origine. Suntem singurii care vom intra în Europa la 1 ianuarie cu limba strâns lipită de fundul „Apusului Imperiu Roman" crezând că astfel vom fi primiţi cu braţele şi mai deschise. Fals şi grotesc. Nimeni nu este în Europa Unită interesat dacă aparţii unei culturi sau alteia. Ne consolăm cu gândul că în conducerea României Europene de mâine, se va găsi cineva cu scaun la cap, să pună botniţă pentru totdeauna celor care falsifică istoria pe bani publici.

Nu aş fi reuşit o încheiere mai potrivită la acest editorial dacă nu aş fi reprodus aici, cu permisiunea autoarei, un pasaj dintr-un excepţional articol apărut în Formula AS sub semnătura Aurorei Peţan :

Parada din centrul Bucureştiului nu a fost realistă. Organizatorii evenimentului ar fi trebuit să ştie că o reconstituire corectă a momentului nu ar fi fost posibilă decât dacă, în urma legionarilor romani, pe Calea Victoriei, ar fi defilat şi daci în lanţuri.

Fără comentarii.

CIVILIZAȚII ANTICE ALE EUROPEI TEMPERATE

Iosif Vasile FERENCZ

Argument

Civilizația dacică, fără nicio îndoială, a fost una remarcabilă, dovadă este şi interesul deosebit care i-a fost acordat de către lumea ştiințifică şi de către publicul larg. Din păcate, ea este cunoscută astăzi mai ales datorită descoperirilor arheologice, dar şi în acest fel a putut fi recuperat un mare volum de informații cu ajutorul cărora este posibilă reconstituirea într-o măsură oarecare, a vieții comunităților umane din acea perioadă.

O altă sursă de informații pentru înțelegerea vieții unei populații este dată de comparația cu viața altor populații contemporane. Din acest motiv, credem că este util să prezentăm în paginile acestei reviste, pe parcursul mai multor numere, una dintre civilizațiile contemporane, cu care dacii au intrat în contact în mai multe rânduri. Aşa cum reiese şi din titlul acestui material, este vorba despre celți.

CELȚII (V)

În numărul anterior menționam că în prima parte a secolului al IV-lea î. Chr. celții erau deja prezenți în zona Dunării mijlocii şi că izvoarele vorbesc despre o ,,ambasadă" a reprezentanților lor în tabăra lui Alexandru cel Mare.

Contextul

Întâlnirea a avut loc în contextul expediției macedonene la Dunăre, împotriva tribalilor. Această campanie era necesară în contextul Pregătirilor pentru campania din Asia împotriva perşilor. Astfel, regele macedonean a fost nevoit mai întâi să pacifice frontul dunărean, unde tribalii, populație de origine tracică, locuind de-a lungul malului drept al fluviului între Morava balcanică şi Isker, se dovedeau a fi greu de adus sub

Statuie elenistică reprezentându-l pe Alexandru,
imagine preluată de pe site-ul www. Alexander the Great.htm.

ascultare încă din vremea lui Filip al II-lea, tatăl lui Alexandru. Macedonenii i-au urmărit pe tribali, care refuzau o luptă decisivă, până la extremitatea vestică a teritoriului

Războinici celți,
după site-ul www. Celtii.htm.

locuit de aceştia, undeva la gura Moravei, în amonte de Porțile de Fier. Tribalii, conduşi de regele Syrmos, s-au repliat pe o insulă de pe Dunăre evitând şi de această dată confruntarea directă.

Nereuşind să cucerească insula, regele Macedoniei a trecut Dunărea pentru numai o zi şi i-a înfrânt pe geții de pe malul stâng care erau aliații tribalilor. Această demonstrație de forță a avut succes căci întorcându-se în tabăra de pe malul drept al Dunării, Alexandru cel Mare a primit soliile neamurilor din zonă, care i s-au supus.

Solia

Cu acea ocazie Alexandru a primit solii diferitelor neamuri din zonă. În finalul materialului nostru din numărul anterior al revistei spuneam că momentul are o importanță deosebită pentru istoria politică a acestui spațiu, motiv pentru care ne vom opri asupra lui.

Izvoarele

Despre celții care au fost primiți de marele rege, Strabon afirmă că provin din apropierea Adriaticii, în timp ce Arrian plasează originea lor în Golful Ionic. Momentul istoric surprins de autorii citați are o mare însemnătate pentru că este prima ştire literară care îi menționează pe celți în această zonă. Evenimentele de Strabon şi Arrianus, autori mai târzii, care însă s-au bazat pe mărturiile unui participant direct la expediție: este vorba de Ptolemaios, fiul lui Lagos, colaborator al lui Alexandru şi viitor rege al Egiptului. Prin urmare, faptele consemnate sunt demne de toată încrederea. Dar să dăm cuvântul izvorului:

Arrianus (*Expediția lui Alexandru cel Mare* I, 4, 6-8) relatează: „*Aici* (în tabăra lui Alexandru – nn.*) sosiră soli atât din partea triburilor libere care locuiesc pe malurile Istrului, cât şi de la Syrmos, regele tribalilor; veniră soli chiar şi de la celții care locuiesc în Golful Ionic...Acesta* (Alexandru) *legă cu toți prietenie, luând şi dând chezăşii. Pe celți îi întrebă de ce lucru omenesc se tem ei mai mult, în nădejdea că – deoarece marea sa faimă va fi ajuns până la ei şi încă mai departe – au să răspundă că se tem de el mai mult decât de toți. Dar răspunsul celților îi spulberă nădejdile. Într-adevăr, cum locuiau departe de Alexandru – iar în ținuturile ocupate de ei se putea cu greu pătrunde – văzându-l pe Alexandru că porneşte spre alte locuri, îi spuseră că se tem ca nu cumva vreodată să cadă cerul pe dânşii. Alexandru le dădu numele de prieteni, îi făcu aliați şi îi trimise acasă, după ce adăugă doar atât: că celții sunt nişte flecari”.*

Această relatare coincide cu cea păstrată la Strabo (*Geografia*, VII, 3, 8 – C 301): Alexandru „*a primit daruri de la semințiile de acolo şi de la Syrmos. Ptolemeu, fiul lui Lagos, spune că în cursul acestei expediții au sosit la*

Războinici macedoneni din armata lui Alexandru,
imagine preluată de pe site-ul www. Alexander the Great (Alexander of Macedon) Biography.htm.

Alexandru celții de lângă Marea Adriatică, pentru a stabili cu el legături de prietenie şi ospitalitate. Regele, primindu-i cu multă bunăvoință, îi întrebă – în timpul ospățului – de ce se tem ei mai tare; credea că vor rosti numele lui. Iar ei au răspuns că de nici un om; ziceau doar că le este frică să nu se prăbuşească peste ei cumva cerul".

Relatarea celor doi autori, a căror aspecte „anecdotice" au fost sesizate de numeroşi istorici este foarte probabil să se fi petrecut şi în realitate. Dar dincolo de aceste amănunte este deosebit de importantă consemnarea prezenței la Dunăre a ambasadei celților de la Marea Adriatică.

Interpretarea izvoarelor

În legătură cu regiunea în care s-a aflat teatrul de operațiuni trebuie făcute următoarele precizări: Părintele istoriei, Herodot (*Istorii*, IV, 49) ne-a informat că limita vestică a teritoriului stăpânit în antichitate de tribali se afla undeva pe Morava ori ceva mai spre vest, în timp ce limita de răsărit era marcată de râul Oescus (Tucidides, *Istorii,* II, 96). Potrivit detaliilor „topografice" furnizate de Ptolemaios şi preluate de Arrianus, retragerea tribalilor şi acțiunile lui Alexandru cel Mare s-au desfăşurat în aria apuseană a teritoriului tribalilor, undeva în amonte de Porțile de Fier, nu departe, probabil, de vărsarea Moravei în Dunăre. Pe aceste considerente trebuie să ne închipuim că prezența ambasadei celtice la Alexandru cel Mare apare firească în această zonă şi ar fi de neînțeles dacă operațiunile militare s-ar fi desfăşurat în răsărit, în locuri prea îndepărtate pentru ca celții să fi avut ştire despre ele.

Astfel este foarte probabil ca în jurul anului 335 î.Chr. celții de la Marea Adriatică să fi „explorat" noi teritorii spre răsărit, mai precis în estul bazinului carpatic. Doar într-o astfel de situație ei puteau fi interesați de intențiile regelui Macedoniei care desfăşura acțiuni militare într-o zonă apropiată. În legătură cu prestigiul deosebit de care se bucura suveranul Macedoniei în centrul Europei este sugestiv că o solie a aceloraşi celți va ajunge mai târziu în anul 323 î.Chr. tocmai în îndepărtatul Babilon, unde se găsea în acel moment curtea lui Alexandru.

Cine erau ei?

Întorcându-ne la celții pomeniți de Arrian şi Strabon, precizăm că la acea dată, singurii celți de la Marea Adriatică (respectiv Golful Ionic, cum afirmă Arrian) erau

Bătălia de la Issus,
imagine preluată de pe site-ul www. Alexander the Great (Alexander of Macedon) Biography.htm.

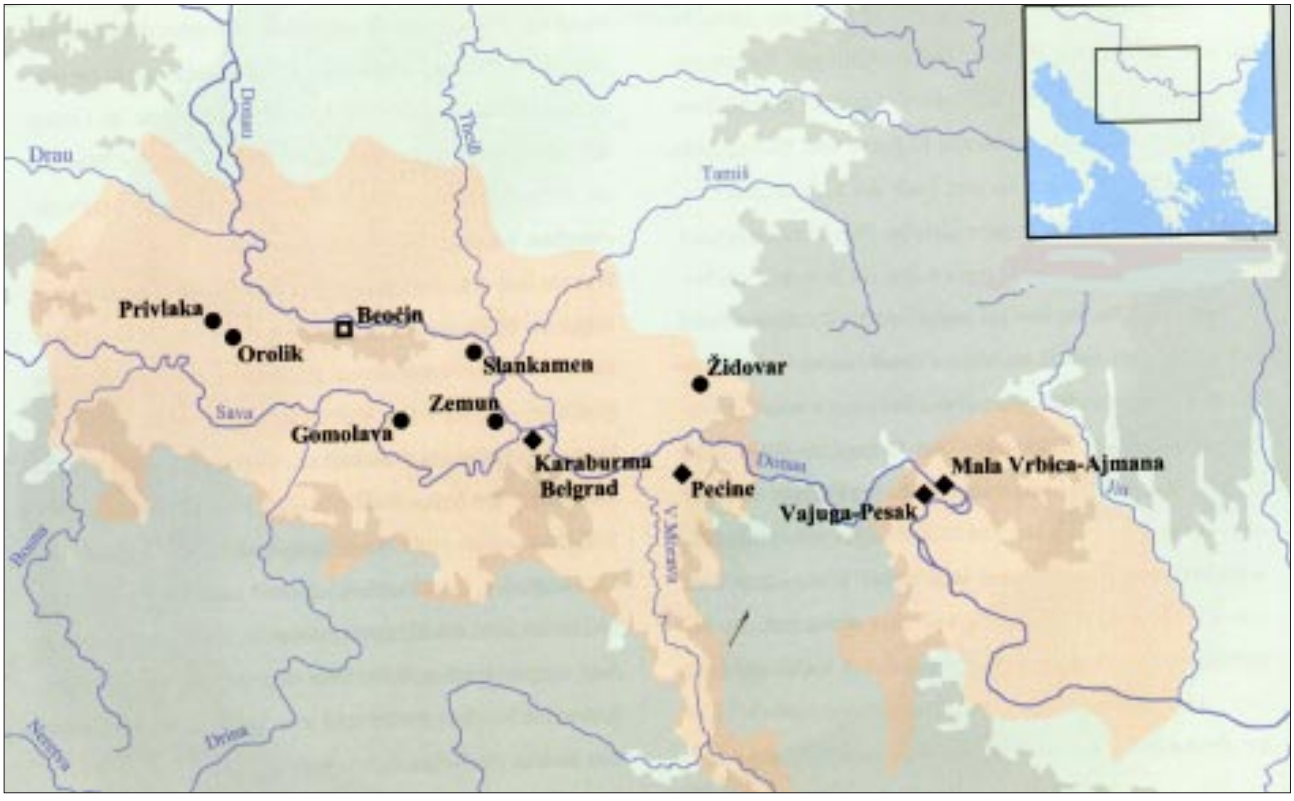

Teatrul desfăşurării operaţiunilor, hartă după Vera Krstić

senonii din Italia, aşezaţi în jurul Anconei. Aceştia au fost pacificaţi de către romani după 345 î.Chr. Din acest motiv probabil că au fost nevoiţi să caute alte direcţii de expansiune. În aceste condiţii participarea unor grupuri de senoni la migraţia celţilor în estul bazinului Carpatic este posibilă. Un coif din fier celto-etrusc descoperit în împrejurimile Haţegului pare să sugereze acelaşi lucru. Este vorba de un tip de coif întâlnit doar în necropolele senonilor din Italia, fiind, prin urmare, specific doar războinicilor din tribul respectiv. Dar senonii au constituit doar o mică parte a noilor colonişti care au ajuns până în Transilvania. Cea mai mare parte proveneau, după toate probabilităţile, din regiunea transdanubiană şi din teritoriile aflate astăzi în Austria orientală. Inventarele unor morminte celtice indică faptul că la această migraţie au participat şi grupuri venite chiar şi din zona Rinului.

Bazinul Carpatic avea să constituie rezervorul principal de unde se vor recruta războinicii care, câteva decenii mai târziu, aveau să pornească în marea expediţie din Balcani, aventură care îi va duce pe unii dintre ei până în Asia Mică.

Şi pentru că am tot vorbit despre celţii din Transdanubia şi din Austria orientală, în numărul următor vom schiţa ansamblul general al acestor teritorii la începutul celei de a doua epoci a fierului.

Dacă doriţi un abonament la
DACIA MAGAZIN
Trimiteţi prin mandat poştal suma de 250 000 lei pe adresa: Daniela Gridan, 335700, Orăştie, Piaţa Victoriei 20.
Veţi primi începând cu luna următoare douăsprezece numere ale publicaţiei noastre.
Vă rugăm să specificaţi pe mandat adresa poştală corectă la care doriţi să primiţi revista.

Publicarea articolului de față în prestigioasa publicație Formula AS reprezintă un lucru onorant pentru adevărata istorie a românilor. Îl reproducem în acest număr cu acordul redacției şi aducând caldele noastre mulțumiri doamnei Sânziana Pop pentru amabilitatea de a ne fi permis preluarea lui.

GĂURI NEGRE ALE ISTORIEI

PIERIT-AU DACII ?

Aurora PEȚAN

- Scrieri pierdute cu privire la daci -

Din tot ce s-a scris despre daci în antichitate, până la noi nu a ajuns mai mult de 10%! Stranie şi tragica soartă a unor documente distruse din voia destinului sau cu bună -ştiință, ori care poate zac încă neştiute, în beciurile vreunor mănăstiri sau biblioteci!

Drama izvoarelor scrise

Până la apariția tiparului în secolul 16, scrierile antice au supraviețuit cu destulă dificultate, prin intermediul copiştilor. Totuşi, din noianul greu de evaluat de scrieri ale eruditei antichități, s-a pierdut enorm de mult, fie din pură întâmplare, fie cu reavoință, din pricina fanatismului care a dus la incendieri de biblioteci, fie din neglijență, ignoranță sau dezinteres. Scrierile care mărturiseau despre geți şi daci au avut, aproape toate, această soartă: nu au reuşit să traverseze veacurile. Ceea ce a ajuns până la noi nu reprezintă, probabil, nici 10% din ce s-a scris despre aceşti neştiuți locuitori ai pământurilor de la nordul Dunării. Istoricii noştri îi citează adesea pe Herodot, pe Strabon si pe Dio Cassius, cu puținele lor fragmente în care se vorbeşte despre geți şi daci, lăsându-ne impresia că acest neam a fost fie ignorat de marile puteri vecine, fie pur şi simplu prea „barbar" ca să prezinte interes. Totuşi, există numeroase mărturii antice despre scrieri care vorbeau de strămoşii noştri, dar care s-au pierdut. Însă câtă vreme aceste mărturii există, trebuie să ținem cont de ele şi să admitem că s-a scris mult mai mult despre geți şi daci, decât ni s-a spus în cărțile de istorie, că aceştia au stârnit interesul vecinilor lor într-o măsură mare, atât prin modul lor de viață şi prin religia şi credințele lor, cât şi prin relațiile pe care le-au avut cu cei din jur şi prin războaiele pe care le-au dus. Cu excepția lui Al. Papadopol-Calimah, un istoric uitat din veacul al XIX-lea, pe care nimeni nu îl citează şi a cărui operă a fost în totalitate ignorată, nimeni nu a încercat până acum să facă o evaluare completă a ceea ce s-a pierdut din documentele despre daci. Conform acestuia, numărul autorilor care au scris sau doar au pomenit în treacăt despre strămoşii noştri este de... aproape trei sute.

Nu ştim dacă pentru alte neamuri s-au făcut astfel de evaluări. Nu ştim dacă soarta izvoarelor privitoare la daci a fost mai vitregă decât a altora. Marele învățat Posidoniu călătorise la gali şi scrisese o carte despre aceştia, astăzi pierdută. Împăratul Claudiu scrisese şi el o istorie a etruscilor în 20 de volume, din care nimic nu a ajuns până la noi. Totuşi, despre gali ştim multe lucruri din alte izvoare, de la etrusci avem monumente şi inscripții, doar dacii s-au dovedit mult prea „tăcuți", ori poate noi nu am căutat îndeajuns, căci suntem prea puțin interesați de soata lor...

Unde „s-au ascuns" geții şi dacii?

Pentru antici, în vremurile cele mai îndepărtate, teritoriile de la nordul Dunării reprezentau un loc enigmatic, populat de ființe mitice. Cu timpul, pe măsură ce relațiile comerciale s-au dezvoltat şi sfera de influență a lumii greco-romane s-a extins, geții şi dacii au început să fie mai bine cunoscuți şi pomeniți în scrierile grecilor şi ale romanilor. Totuşi, puțini au fost aceia care au scris ceea ce au văzut cu ochii lor, căci puțini au călătorit până pe aceste pământuri. Astfel că majoritatea informațiilor pe care ni le transmit aceste izvoare sunt informații de a doua sau a treia mână, aproximative, deformate, transmise din gură în gură printr-un fel de „telefon fără fir". Au existat şi lucrări ale unor martori oculari care au fost în Dacia şi au descris cu mare exactitate geografia, istoria, organizarea politică şi socială, tradițiile, poate şi limba dacilor, dar toate aceste scrieri s-au pierdut. Vom reveni mai jos asupra lor.

Prin urmare, informațiile pe care le mai avem sunt adesea confuze. Ba mai mult, anticii nu făceau întotdeauna distincție clară între sciți şi geți sau între traci şi geți, iar mai târziu, îi confundă pe geți chiar cu goții (cu sau fără intenție) sau cu alte neamuri. Astfel că, nu de puține ori, sub referințele la sciți, traci, goți etc. se pot ascunde informații prețioase despre daci şi geți. Ce fel de evenimente consemnează scrierile vremii? În primul rând, înregistrează numai evenimente politice şi militare importante - războaie, victorii, alianțe, trădări, asasinate, succesiuni la tron, iar o perioadă de pace şi liniște este aproape întotdeauna

absentă din documente. Aşadar, cei ce trăiau în pace trăiau într-un fel „în afara" istoriei. În al doilea rând, istoria scrisă este aproape întotdeauna istoria învingătorilor. De aceea, izvoarele latine nu vor pomeni prea mult despre autohtoni, ci în primul rând despre romanii colonizatori şi, tot de aceea, mai târziu, numele dacilor sedentari şi paşnici dispare din scrieri, în primul plan fiind goţii, gepizii, hunii şi alţi migratori cu o istorie „activă".

Strabon

Primele informaţii

Putem presupune că primele nformaţii despre geţi au fost consemnate de popoarele orientale cu care aceştia au intrat în contact, în primul rând pe calea comerţului. Dar din cronicile orientale nu ni s-a păstrat nicio informaţie cu privire la geţi. Comerţul i-a pus în contact cu sciţii de pe ţărmurile nordice ale Mării Negre, cu perşii, cu fenicienii, cu neamurile din Asia Mică şi chiar cu egiptenii. Documentele acelora îi vor fi pomenit şi pe strămoşii noştri, cel puţin cei dobrogeni. Cel mai vechi eveniment în care sunt antrenaţi geţii este cel pomenit de Herodot cu referire la campania lui Darius (sec. VI î.Cr.), regele perşilor, împotriva sciţilor, care, înainte de a ajunge la Istru, îi biruie şi pe geţi. Cea de-a doua informaţie ne trimite în timp, două secole mai târziu şi se referă la expediţia împotriva tribalilor lui Alexandru cel Mare (sec. IV î.Cr.) care, ajuns la Dunăre, înfruntă opoziţia geţilor. Numărul mare al geografiilor pierdute, în care foarte probabil erau descrise şi teritoriile getice, face ca misterul să fie şi mai adânc. Însuşi marele geograf Strabon a scris o carte despre Tracia şi Dacia, astăzi cu desăvârşire pierdută. Marele geograf Marin din Tyr descrisese în amănunţime teritoriile locuite de geţi şi daci, dar lucrarea sa nu a ajuns până la noi, decât într-o palidă măsură, prin intermediul unei prescurtări făcute de Ptolemeu. Una dintre geografiile pierdute aparţinea lui Demetrios din Callatis (actuala Mangalia), iar datele prezentate de el cu privire la teritoriile geţilor trebuie să fi fost foarte exacte. Nici hărţile, nu puţine, care înfăţişau lumea cunoscută în vremea dacilor nu au ajuns până la noi: de la cea mai veche hartă a lumii despre care avem ştiinţă, cea a lui Anaximandru (sec. VI î.Cr., învăţat care a călătorit până la sciţi), şi până la cucerirea romană, nu s-a păstrat absolut nicio hartă care să înfăţişeze Dacia veche. Cele mai vechi hărţi reprezintă Dacia de după cucerire. Un interes aparte au stârnit, cu siguranţă, religia şi credinţele geţilor, mult diferite de ale altor neamuri din Europa, dar, şi în acest aspect, documentele pierdute spuneau de bună seamă mult mai mult decât cele păstrate.

Un get celebru: regele Dromihete

Grecii aveau o admiraţie faţă de „barbari" (cuvânt care înseamnă, în greceşte, „bâlbâit, persoană care vorbeşte o limbă de neînţeles", căci aşa le păreau grecilor cei care vorbeau altă limbă decât a lor), pe care şi-i reprezentau ca virtuoşi, curajoşi şi generoşi. Un celebru model îl constituie regele get Dromihete (sec. III î.Cr.), care l-a învins pe Lisimah, unul dintre urmaşii lui Alexandru cel Mare. Acesta venise cu oastea macedoneană împotriva geţilor, dar a fost înfrânt şi luat prizonier, împreună cu fiul său, Agatocle. Dromihete i-a dus pe prizonieri la cetatea Helis, reşedinţa sa, i-a ospătat regeşte la o masă scumpă, cu pocaluri şi vase de aur şi argint, în vreme ce el şi geţii săi stăteau la o masă de lemn, modestă. Apoi i-a eliberat, spunându-le că, dacă au acasă atâtea bogăţii, să nu mai râvnească la avutul modest al altora. Campania lui Lisimah şi pătania de la curtea generosului rege get au fost mult preluate şi citate în scrierile vechi, dar tocmai acele scrieri care le prezentau în amănunt s-au pierdut - în primul rând cartea 21 din „Biblioteca Istorica" a lui Diodor din Sicilia, apoi istoria universală a lui Polibiu şi altele. Tot ce ştim despre această victorie a geţilor provine din prescurtări şi mărturii mărunte.

Epoca lui Burebista

De la Dromihete la Burebista se întinde o perioadă de mai mult de două secole de mare pustietate documentară. Fie că dacii trăiau în pace şi nu au atras atenţia grecilor şi romanilor, fie că scrierile care se refereau la acea epocă s-au pierdut, noi nu ştim mai nimic despre acele vremuri. De la Strabon avem câteva informaţii preţioase despre epoca lui Burebista, cu care vestitul geograf era contemporan. Dar Strabon, la rândul său, a folosit lucrările lui Posidoniu, cel mai învăţat om al acelei epoci. Din păcate, nicio scriere a lui Posidoniu nu s-a păstrat până astăzi. Dio Cassius scria şi el, în cărţile sale pierdute, despre această epocă. Augustus însuşi, contemporan cu Burebista, a scris despre propria sa viaţă - lucrare şi ea pierdută - unde fără îndoială că pomenea şi de relaţiile cu Dacia.

Momentul cuceririi Daciei: o imensă gaură neagră

De la Burebista la Decebal avem din nou o mare lacună documentară. Câteva nume de regi daci ne sunt pomenite de către Iordanes, dar mai mult nu ştim. Istoricul Titus Livius includea această perioadă în opera sa uriaşă, dar cărţile 124 şi 125, dedicate Daciei, s-au pierdut. Distrugerea operei marelui istoric se datorează împăratului Domiţian, care a decretat drept crimă de stat citirea acestei lucrări, şi papei Grigore cel Mare, care a dispus arderea cărţii, din pricină că în paginile ei se vorbea despre minuni, înainte de epoca creştină.

Informaţiile despre daci reapar în preajma conflictului cu împăratul Domiţian, când bătrânul rege Duras îi cedează tronul lui Decebal. Evenimentele premergătoare cuceririi Daciei de către romani, campaniile lui Domiţian şi ale lui

Harta Daciei după Ptolemeu

Traian, înfrângerea dacilor şi întemeierea provinciei Dacia, colonizarea şi organizarea provinciei, prăzile imense luate de la daci - sunt evenimente care au avut parte de numeroase şi detaliate consemnări în scrierile vremii. Ne-am fi aşteptat ca numărul izvoarelor scrise din acea epocă, ajunse până la noi, să fie mult mai mare decât pentru epoci mai îndepărtate şi mai nesigure. Şi totuşi... O bizară coincidenţă a făcut să se piardă cam tot ce s-a scris despre daci şi războaiele lor cu romanii. Dio Chrysostomos, exilat în Dacia din pricina urii lui Domiţian, rechemat de Nerva şi apoi foarte preţuit de Traian, a scris o istorie a Daciei intitulată Getica, pierdută astăzi cu totul. Probabil că scrierea înfăţişa, cu mare precizie, geografia, istoria şi obiceiurile dacilor, precum şi societatea dacică pregătindu-se pentru războaiele cu împăratul Domiţian. O altă Getica a fost scrisă de Criton, medicul personal al lui Traian şi martor ocular al evenimentelor din Dacia. Această neprețuită lucrare prezenta, cu siguranţă, campaniile lui Traian şi furniza valoroase informaţii cu privire la daci. Din această scriere avem doar câteva foarte mici fragmente, citate de un autor târziu. Al treilea martor ocular care a scris despre daci a fost însuşi împăratul Traian. El a compus un jurnal de război intitulat "De bello dacico" („Despre războiul cu dacii"), în care a consemnat cu grijă toate etapele şi aspectele campaniilor sale. Şi acesta este pierdut în întregime (au rămas doar cinci cuvinte, citate de un gramatic). După întoarcerea triumfală la Roma, Traian a publicat un edict prin care dădea seama de toate operaţiunile sale în Dacia şi expunea bugetul cheltuielilor de război. Nici acest edict nu a ajuns până la noi. Dar Traian a avut biografii săi, care au scris despre viaţa şi faptele sale, deci şi despre cucerirea şi colonizarea Daciei. Cunoaştem numele a cel puţin patru istorici biografi, dar ale căror scrieri astăzi sunt pierdute cu desăvârşire. Pe lângă aceştia, Tacit însuşi, marele istoric roman contemporan cu Traian, a scris o biografie a împăratului, dar care nu a ajuns până la noi. Mai mult, în Istoriile sale, păstrate doar în parte, Tacit a scris mult despre daci, înfăţişând expediţia lui Traian, însă tocmai capitolele acelea s-au pierdut. Pliniu cel Tânăr, prieten apropiat al lui Traian, a scris şi el pe larg, într-o istorie a epocii sale, despre cucerirea Daciei şi întemeierea provinciei. E posibil chiar să-l fi însoţit pe ilustrul său prieten în Dacia şi să fi fost martor la evenimente. Dar şi această istorie a pierit în negura vremii. Caninius, un bun prieten al lui Pliniu, a scris în versuri istoria expediţiei lui Traian, poem astăzi pierdut. Appian, un mare istoric care a trăit în vremea împăraţilor Traian, Hadrian şi Antoninus Pius, a scris în douăzeci şi patru de cărţi "Istoria Romanilor", din care ne-a rămas numai jumătate. Cartea 22, care conţinea o istorie a Daciei, se află tocmai între cărţile pierdute. Marele istoric Dio Cassius a scris şi el o istorie a domniei lui Traian, nimicită cu totul de timpul necruţător. Dar şi lucrarea sa de căpătâi, monumentala "Istorie romană", la care a muncit 22 de ani, a ajuns la noi doar fragmentar, mare parte a ei fiindu-ne cunoscută doar din unele rezumate târzii. Între cărţile pierdute se află şi întreaga

carte 67, care cuprindea expediția şi războaiele lui Domițian contra dacilor şi relatări ample etnografice, istorice şi geografice despre Dacia. Tot pierdută este şi cartea 68, care cuprindea expedițiile lui Traian în Dacia, căderea dacilor sub dominația romanilor şi colonizarea Daciei. Din acestea nu avem, ca şi din multe altele, decât o foarte modestă prescurtare târzie, plină şi aceasta de lipsuri. Plutarh, celebrul istoric grec, a scris o biografie a lui Traian, care a avut aceeaşi stranie soartă: pierdută cu desăvârşire. Ammianus Marcellinus a scris o istorie de la Nerva până la Valens, dar această importantă scriere ne-a parvenit cu totul ciuntită. Din 31 de cărți care o alcătuiau, cele dintâi 13 au pierit - şi tocmai acelea în care se trata şi despre Dacia şi în care se scria istoria de la anii 96 până la 350 d.Cr. În sfârşit, Apollodor din Damasc a scris o carte în care descria detaliat construcția podului lui Traian. Nici aceasta nu a putut străbate veacurile...

Dacia după Traian şi dispariția dacilor din izvoare

Informațiile istoriografice din perioada următoare nu se referă aproape deloc la dacii autohtoni, care continuă să fie o enigmă: aflăm doar despre organizarea administrativă şi militară a noii provincii Dacia, despre coloniştii aduşi aici, despre viața în coloniile întemeiate. Dar niciun document nu ne spune ce s-a întâmplat cu nobilimea şi preoțimea dacă, cu marea masă a dacilor de rând, cu zeii lor, ale căror temple fuseseră făcute una cu pământul de către romani. „Cărțile getice", scrise de Polyainos în secolul 2 d.Cr., au fost înghițite de monştrii întunecați ai timpului. După abandonarea provinciei sub Aurelian, tăcerea este şi mai adâncă. Avem câteva mențiuni ale dacilor liberi, ultimele din secolul IV d.Cr, când carpii din Moldova dau de furcă romanilor. După aceea, tăcere absolută. În Dacia se perindă nenumărate neamuri migratoare, pe care izvoarele vremii le consemnează cu conştiinciozitate şi curiozitate, dar nu mai aflăm absolut nimic despre oamenii pământului - dacii, deşi prezența lor pe vechile teritorii nu poate fi pusă la îndoială, aşa cum ne demonstrează izvoarele arheologice, tradițiile, folclorul şi chiar lingvistica.

Cum au dispărut scrierile vechi

O scurtă înşiruire, amețitoare, de crime culturale ne poate desluşi tragica soartă a scrierilor din antichitate până la apariția tiparului. Dar chiar şi după Guttenberg, foarte multe manuscrise au rămas necercetate, needitate şi chiar în primejdie de distrugere. Nabonassar, regele Babilonului, a distrus în anul 747 î.Cr. toate scrierile care cuprindeau istoria şi faptele regilor predecesori ai săi. Renumita bibliotecă din Alexandria, care număra la un moment dat 700.000 de volume, a pierit cu totul într-un incendiu când Cezar a cucerit Alexandria. Luptele între creştini şi păgâni au fost fatale, şi ele, cărților. În zilele Sfântului Apostol Pavel, efesienii şi-au ars în piață toate bibliotecile. Sfântul Papa Grigore cel Mare arde, în anul 604, mii de cărți păgâne, între altele, pe Titus Livius. Sfântul Grigorie „Luminatorul Armeniei" arde în 277 d.Cr. toate cărțile şi bibliotecile din Armenia, toată literatura armeană, care era o comoară pentru istoria asirienilor, mezilor, perşilor, grecilor, geților şi a tuturor neamurilor cu care armenii au avut a face în curs de secole. Năvălirile barbarilor au distrus, la rândul lor, nenumărate biblioteci. În 640, arabii invadează Alexandria şi îi ard biblioteca. Când musulmanii au cucerit provinciile persane, mai multe biblioteci au căzut în mâinile lor şi au fost distruse. Biblioteca din Cairo, a califilor Egiptului, avea peste 1.600.000 de volume. Dar în anul 1073, turcii au prădat şi distrus această imensă bibliotecă. Biblioteca de la Tripoli (Siria), mai vestită decât cea a califilor, cuprindea 3.000.000 de volume de teologie, ştiințe, istorie, tradiții, geografie! Dar în 1105, Tripoli a căzut sub stăpânirea francilor comandați de Raimond IV şi neprețuita bibliotecă a fost prefăcută în cenuşă. Matei Corvin fundase la Buda o mare şi prețioasă bibliotecă, adunând cărți cu cheltuieli enorme, din Italia şi din Grecia, după căderea Imperiului Bizantin. Acest depozit de erudiție cuprindea o mulțime de scrieri antice, cu totul pierdute astăzi. În 1526, când sultanul Soliman a cucerit Buda, după bătălia de la Mohacz, a dat foc şi a devastat această bibliotecă. Mănăstirile de la muntele Athos au fost un mare depozit de scrieri manuscrise vechi, dar bibliotecile de la acest munte au suferit multe devastări. În 1820, la începutul războiului de independență a Greciei, bibliotecile de pe Sfântul Munte au fost silite să furnizeze turcilor manuscrise pentru fitilele tunurilor! Astfel au pierit mii de lucrări de mare preț. Şi totuşi... Suntem îndreptățiți să sperăm că nu toate scrierile care au pierdut lupta cu timpul sunt dispărute definitiv. În marile biblioteci de manuscrise din lume, cum sunt Biblioteca Vaticanului şi cea a mănăstirii Sfânta Ecaterina de pe muntele Sinai, zac încă zeci de mii de manuscrise necercetate. Timpul poate să ne mai rezerve mari surprize!

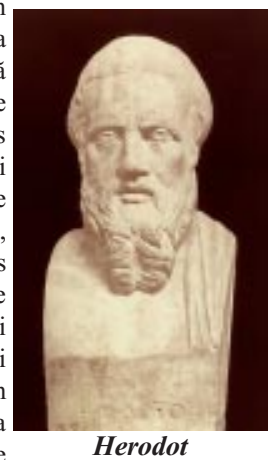

Herodot

Al. Papadopol-Calimah: un nume de stradă în Tecuci

Multe dintre informațiile prezentate mai sus provin dintr-o amplă lucrare a unui istoric uitat din secolul al XIX-lea: Al. Papadopol-Calimah. Pe parcursul mai multor ani, Calimah a strâns cu migală şi precizie filologică toate informațiile despre scrierile pierdute cu privire la daci, disponibile la acea vreme. Foarte bun cunoscător al limbilor latină şi greacă veche, colaborator apropiat al lui B.P. Hasdeu, într-o vreme - chiar vicepreşedinte al Academiei Române,

neştiutul savant a publicat în revista „Columna lui Traian", timp de 6 ani, începând cu 1872, o serie de 19 articole, despre scrierile pierdute „atingătoare de Dacia". Soarta lor a fost asemănătoare cu cea a cărţilor despre care a scris cu atâta pasiune: deşi a trecut doar un secol, nimeni nu-şi mai aminteşte de lucrarea sa. Nu e niciodată citat, nu a fost editat, iar timpul trece în defavoarea sa. Cele peste trei sute de nume de autori antici mărturisitori despre daci, pe care le-a strâns laolaltă, formează un tablou impresionant, neaşteptat. Abia citind cele 150 de pagini de text din lucrarea lui Papadopol-Calimah, putem să ne facem o imagine reală despre cât şi cum erau receptaţi dacii în antichitate. Papadopol-Calimah este astăzi doar un nume de stradă în Tecuci, oraşul său natal. Istoricii, clasiciştii, specialiştii în izvoare antice nu au auzit de el şi continuă să recite pe dinafară cele câteva fragmente din Herodot, Strabon şi Dio Cassius despre geţi şi daci, cei mai mulţi convinşi de puţinătatea şi chiar de lipsa de importanţă a informaţiilor istoriografice. Sperăm ca apropiata apariţie editorială a operei lui Calimah în volum va determina o regândire a importanţei surselor documentare despre daci şi a imaginii acestora în ochii grecilor şi romanilor.

Scrierile despre daci au aceeaşi soartă şi în epocile mai noi

Pare de necrezut, dar şi în vremurile mai recente, puţinele lucrări despre daci sunt urmărite de acelaşi ghinion ca şi vechile documente. Marele cărturar şi poet german Martin Opitz, invitat să viziteze Transilvania la începutul secolului al XVII-lea de către principele Gabriel Bethlen, se îndrăgosteşte de aceste locuri, cercetează istoria şi tradiţiile românilor, se documentează intens şi lucrează timp de 12 de ani la o lucrare monumentală: Dacia Antiqua. Dar manuscrisul a dispărut fără urmă după moartea sa. Despre o mitologie a dacilor, lucrare scrisă în limba rusa de savantul B.P. Hasdeu, ştim doar că a rămas în manuscris. Tatăl său, Al. Hasdeu, a scris o istorie a dacilor, care a ajuns în arhiva din Petersburg a lui A.S. Sturdza: nici de soarta acestui manuscris nu se mai ştie nimic. De la misteriosul manuscris despre daci, aflat cândva la Centrul Naţional de Manuscrise din Ulan Bator, dar de soarta căruia nu se mai ştie nimic,

Martin Opitz

până la istoria geţilor a cărturarului italian Niccolo di Modrusa, scrisă în secolul XV şi niciodată publicată (deşi manuscrisul se află la Vatican), drumul tăcut al documentelor despre daci este acelaşi: către neant. Dar dacă documentele antichităţii au avut de traversat două milenii de zbuciumată istorie, cele mai recente, aflate la îndemâna cercetătorului, nu merită soarta pe care o au. Scrieri medievale precum Zamolxis, primul legiuitor al geţilor a lui Carolus Lundius şi cea despre alfabetul geţilor, a lui Vulcanius Bonaventura, sunt încă ignorate la noi, sub pretextul provenienţei lor din mediul cărturăresc nordic, unde confuziile geţi-goţi şi daci-dani, voite sau nu, erau frecvente. Geografia lui Philippe Briet, scrisă în secolul XVII şi conţinând informaţii inedite despre daci, este cu totul necunoscută cercetătorilor români. Şi lista poate continua, făcând hârtia să roşească...

Controversatele plăci de plumb de la Sinaia, care par să reprezinte arhivele regilor daci, despre care s-a vorbit acum doi ani într-un număr al revistei „Formula As", continuă să fie ignorate de către specialişti. Dacă acestea nu sunt falsuri, ci documente autentice (şi există multe argumente în favoarea acestei din urmă ipoteze), înseamnă că noi, cu propriile noastre mâini, îngropăm în uitare cele mai importante documente cu privire la daci care s-au scris vreodată.

Dacii - un subiect incomod

Este oare o simplă coincidenţă, o întâmplare că au dispărut aproape toate scrierile despre daci? Ce neştiut blestem bântuie memoria acestor enigmatici şi bravi strămoşi ai noştri şi ce magie poate rupe acest blestem? Este tot o întâmplare faptul că specialiştii au decretat drept „falsuri" nişte documente pe care nu le-au cercetat niciodată, refuzând să creadă că dacii şi-ar fi putut scrie propria istorie pe plăci de aur sau de plumb? Al cui somn este deranjat de aceşti înţelepţi şi curajoşi daci, care nu fac decât să-şi ceară dreptul la istorie? Este oare tot o întâmplare că singurul care s-a ocupat vreodată de dramatica poveste a dispariţiei manuscriselor despre daci a fost în totalitate ignorat? Soarta lui Papadopol-Calimah este una emblematică. Despre daci se vorbeşte în mediile academice puţin: ei sunt „barbarii" Europei, atât de proslăviţi în anii comunismului, când autohtonismul era ideologizat. Acum, a nu vorbi despre daci reprezintă un absurd şi inutil semn de dizidenţă, de manifestare anti-comunistă şi de simpatie pro-europeană: dacă vrem în Europa, e de preferat să vorbim mai mult de Roma, decât de Sarmizegetusa; dacă vrem cu Occidentul, trebuie să ne uităm trecutul şi tradiţiile. Nimic mai greşit! Nu putem fi universali decât prin ceea ce avem particular. Suntem români tocmai pentru că strămoşii noştri au fost daci: dacă ar fi fost celţi, noi am fi fost, probabil, francezi, iar dacă ar fi fost iberi, astăzi am fi fost spanioli. A ignora sau a contesta importanţa componentei dacice a istoriei noastre înseamnă a nega propriul nostru specific românesc.

BIRUINȚA LUI DECEBAL

ORIGINEA MULTIMILENARĂ A TEZAURULUI DE ARTĂ ȘI SIMȚIRE ROMÂNEASCĂ MOȘTENITĂ DE LA TRACO-GETO-DACI - NAȚIUNEA ROMÂNĂ

Prof. Marin Rădan

Când marele compozitor maghiar Bella Bartok a dat, după război, primul şi unicul său recital de piano la Bucureşti, sub auspiciile

< Fundațiunei culturale a Principelui moştenitor >, lumea noastră muzicală şi artistică a fost surprinsă să vadă în program, pe lângă Chopin, Beethoven, Debussy şi Scarlatty, figurând la loc de cinste şi câteva **dansuri naționale române.**

Personalitatea marelui compozitor şi pianist socotit, alături de Schoenberg şi Van Dierer, ca un deschizător de drumuri noi, era prea bine stabilită pentru a arăta că dansurile româneşti sunt o creație unică punându-le alături de creațiile marilor genii muzicale ale omenirii.

De la ritmica vie a contratimpului jocurilor până la splendorile portului nostru cu năframele albe ca de vestale, de o supremă distincție, totul apărea spectatorilor uimiți şi vrăjiți ca un poem de seducții şi de grații, de-o ideală frumusețe şi splendoare.

Se ştia de către cei inițiați cum Bella Bartok îşi pusese bazele carierii sale artistice în studiul aprofundat şi îndelung al folclorului muzical. Pentru a culege folclorul muzical românesc, pe care-l prețuise dintr-un început pentru specificul lui, colindase satele Bihorului şi ale Maramureşului, culegând din gura poporului român peste 3500 de cântece româneşti, dintre care primele 371 le publicase în editura <<Drei Masken>> din Munchen, însoțindu-le cu un studiu în care aprofunda ştiințific ritmul şi toate particularitățile ce alcătuiau originalitatea cântecului românesc.

Nu este deloc curios că acest act de înaltă valoare documentară punea în lumină, prin autoritatea unui genial compozitor străin, tezaurul artei şi simțirii româneşti.

Bella Bartok făcuse în 1913, deci cu aproape trei decenii în urmă, prin << Convorbiri literare >>, o prețioasă şi concludentă mărturisire: << din dragoste pentru muzica română am învățat şi învăț limba română >>.*Iar despre valoarea acestei muzici, el statornicea următoarea sentință investită cu marea lui autoritate:* <<Culegătorul compozitor susținea că este poate cea mai minunată muzică populară pe întreg teritoriul Ungariei, care luată chiar şi în chip absolut, e atât de fermecătoare încât ar putea-o admira toți oamenii de muzică din Europa>>.

El avea dreptate căci *,,muzica românească având rădăcina în creațiile folclorice ale poporului s-a înălțat prin geniul marelui compozitor Enescu, pe culmile cele mai înalte ale compoziției înscriindu-se şi din acest punct de vedere în patrimoniul universal al creației muzicale.*

Întregul nostru tezaur de artă şi simțire românească de un neasemuit pitoresc şi vrăjit farmec exprimat într-o gama largă a folclorului românesc ne dau înțelegerea unei modeste lămuriri asupra vechimii şi rostului adânc al creației artistice în viața poporului nostru, unde creația artistică a îndeplinit o funcție aproape religioasă, părere pe care o împărtăşea însuşi Dimitrie Cantemir, eruditul principe al Moldovei, în cunoscuta lui <<Descriptio Moldaviae>>.

Căci vorbind despre doina românească atât de strâns legată de viața eroică a poporului român, eruditul principe - el însuşi un adânc înțelegător al tainelor muzicei - ajungea la părerea că doina se va fi numit la daci geniul războiului, de vreme ce cu acest cuvânt - afirma el - îşi încep totdeauna românii jocurile lor de luptă.

Dovezile arătau cum toată această moştenire de poezie şi spiritualitate am păstrat-o de la Geto- Daci ca pe cel mai vechi şi sacru patrimoniu moral.

Suflet nostalgic de geniu, Eminescu, trăind sub farmecul luminilor dispărute şi al vechilor mitologii, ar fi dorit să se învrednicească de o nouă viață pe care s-o consacre numai dacismului şi tainelor lui spirituale pe care le intuise atât de minunat şi încercase să le reînvie o dată cu străbunele mituri cuprinse în creațiile sale literar-artistice, ca: " Odin şi poetul", Gemenii", "Sarmis", "Rugăciunea unui dac", "Dochia şi ursitoarele", "Memento mori" etc., care exprimă o filozofie, dar şi o istorie a mentalităților culturale din preistorie.

Să nu uităm că strămoşii noştri au dezvoltat o puternică cultură materială şi spirituală în care ei au trăit şi din care s-a format poporul român. Dacă ne referim la spiritualitatea şi mitul lui Zamolxis, acestea s-au transmis şi au influențat pe unii creatori români de artă, înscrişi mai târziu în patrimoniul culturii universale.

Pentru susținerea acestei idei de mit național, se redescoperea mai târziu fondul mitic autohton de către Brâncuşi şi, într-un alt plan, cel al înțelepciunii. Elementele comune creației şi filozofiei lui Brâncuşi le regăsim în opera lui. El nu concepe noul ca găsirea unui limbaj original, ci o regăsire a celui original. Mai concis şi mai concludent, Mircea Eliade arăta: "Capodoperele lui Brâncuşi sunt solidare cu universul formelor plastice şi mitologiei populare româneşti".

În alt plan, cel din domeniul etnografiei, folclorului, arta costumelor populare, tonalitățile şi ritmurile muzicii şi ale dansului popular, respectiv totalitatea creației etnografice păstrată până astăzi, se

evidenţiază asemănările dintre formele foarte vechi şi metamorfoza lor multimilenară cu cele noi, ca un mesaj şi dovadă în acelaşi timp al continuării unei culturi şi civilizaţii demne de a sta printre cele afirmate valoric în patrimoniul universal. În această idee, dacă ne referim la un singur domeniu al creaţiei artistice şi anume cel al dansurilor populare, câteva notări ale presei de la începutul secolului trecut sunt concludente:

În anul 1934, la Viena s-a organizat un concurs internaţional de dansuri. Arhiducesa Ileana, care admirase în atâtea rânduri şi prilejuri formaţiile româneşti, a invitat şi de această dată un mănuchi de dansatori din România. Grupul era alcătuit din tineret crescut şi format în duhul ambientului, al originii şi tradiţiei româneşti. Pentru România, a fost mai mult decât un triumf. Arhiducesa nu greşise. A fost, de fapt, începutul şirului de triumfuri pe care jucătorii români aveau să le obţină după aceea în marile centre şi congrese internaţionale, unde se făceau demonstraţiuni etnografice şi de folclor.

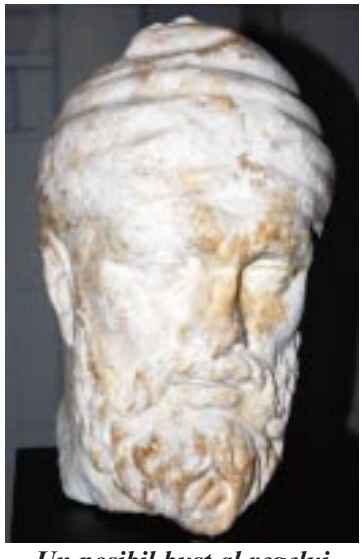

Un posibil bust al regelui Decebal, descoperit la Roma

Invitaţi pentru anul următor la Istambul şi Ankara, jucătorii români au fost chemaţi apoi la <<Olimpiada >> din Berlin în 1936, unde între cele 56 de naţiuni, românii, deşi lipsiţi de orice atmosferă şi relaţii, şi-au disputat primul loc al clasificării cu iugoslavii, cărora li se făcea o susţinută curte de către cercurile Europei Centrale.

În schimb, organizaţia <<Kraft durch Freude>> în ale cărei mase muncitoreşti, jocurile româneşti treziseră un entuziasm delirant, îi invită pentru anul următor pe jucătorii români, într-o lungă şi minunată călătorie pe mare, până la fiordurile norvegiene, sărbătorind parcă - în aceste neîntrerupte manifestări de jocuri şi înfrăţire permanentă - geniul luminos al Geto- Dacilor, căruia cel mai vechi cronicar german, Iordanes Gothul, îi atribuia, în veacul al VI-lea, paternitatea culturii şi a străvechii civilizaţii germane.

În 1938, la începutul verii, Roma şi Milano, primeau în iunie, ca pe nişte biruitori, pe jucătorii români, cărora formaţiunile <<Dopolavoro>> le arată o măgulitoare preferinţă între grupurile celorlalte opt naţiuni prezente în metropola lumii.

A fost o vară fericită, un adevărat apogeu al luptei grele, dar biruitoare. În august, jucătorii români chemaţi pe Coasta de Azur la serbările de folclor internaţional de la Nissa, obţineau în entuziasmul nestăvilit al meridionalilor şi al unui aeropag format din arbitri veniţi din toate părţile lumii, sufragiile unanime pentru portul şi jocul românesc, ca cele mai frumoase, mai expresive şi mai originale în aristocraţia lor. Iată cum compatrioţii noştri de atunci cât şi iubitorii de folclor autentic de pretutindeni ascultau cu emoţie ecourile presei mondiale şi vibrantele elogii, care cădeau ca o năvală de petale, de lumini şi o meritată încoronare peste jocul minunat al străbunilor noştri Geto-Daci, păstrat cu sfinţenie de urmaşi.

Tezaurul de artă şi simţire românească s-a format o data cu poporul român în graniţele actuale ale României, dar şi dincolo de aceste graniţe în unele zone ale statelor vecine (Bulgaria, Serbia, Macedonia, Albania, Croaţia, Ungaria, Slovacia, Republica Moldova, Bucovina de Nord şi Basarabia de Sud şi din alte zone ale Ucrainei, Ţările Baltice, Rusia, Belorusia, Uzbechistan, Tadjichistan, acolo unde urmele existenţei unei populaţii traco - geto - dacă se mai manifestă în diferitele forme ale vieţii materiale şi spirituale şi ele sunt transmise şi continuate până în timpurile noastre formând trăsăturile distincte ale etnicilor români din acest vast teritoriu european.

Asistăm în prezent la deplasarea diferitelor formaţii folclorice în diferitele zone ale Europei, unde originile noastre specifice se afirmă prin specificul său. Peste tot, aceste formaţii sunt întâmpinate cu dragoste, admiraţie şi interes deosebit, de prieteni şi admiratori care aparţin celor mai alese cercuri intelectuale de etnie românească, creându-se o atmosferă caldă de regăsire şi apropiere în simţire căci, aşa cum spune Mircea Eliade, singura eternitate recunoscută de istorie este creaţia spirituală.

Nimic mai mişcător şi durabil, distins şi delicat, ca acest suflet de popor care a ştiut să-şi perpetueze cultul ce-l uneşte de opera căreia i-a dat viaţă şi putere, din puterea de iubire a sufletului său , ca cel mai meritat şi potrivit omagiu de frumuseţe şi sinceritate, de curent binefăcător al apropierii între etniile pământului.

Şi iată cum, în prezentul pe care îl trăim, el, timpul, parcă este menit să aşeze istoria în deplinătatea adevăratului ei rost, să spargă graniţele convenţionale, arbitrare, lăsând nemărginirea spiritului de bine şi frumos să se reverse în timpurile noastre o dată cu constituirea comunităţii popoarelor europene, căci el, spiritul artei şi valoarea originalităţii acesteia caută să-şi întindă blânda-i binecuvântare peste oameni şi popoare.

Şi când acest act istoric se va înfăptui şi pentru România

(1 Ianuarie 2007 - intrarea în U.E.), să sperăm că va înflori şi cu mai multă vigoare cântecul şi jocul, această nepieritoare hrană a vieţii, şi vor porni jucătorii noştri pretutindeni aşteptaţi de ţările pământului, ca prin ei să se cunoască sufletul luminos al vechilor "nemuritori", cum îşi spuneau singuri strămoşii noştri geto - daci din îndepărtatele timpuri ale istoriei.

Prin portul lor de un alb imaculat, ca al îngerilor de lumină, ei vor duce pretutindeni,de fapt un simbol de viaţă şi lumină nemuritoare "adevărata biruinţă a lui Decebal", peste negurile urii şi ale morţii.

Iar din lumea lui de fiinţe fericite, care a rezistat vicisitudinilor istoriei, poporul român va binecuvânta pe cei care-i poartă mai departe, cu aceeaşi vrednicie, opera şi gândul, cum antica Ellada, preamărea în miticii lampadofori, pe făclierii torţelor nestinse ale culturii şi progresului uman.

PERMANENȚA DACIEI ÎN CONTEXTUL EUROPEAN

Lucian COSTI

În memoria învățătorului meu, Nicolae Prodan, refugiat din Basarabia strămoşească, şi celor dragi lui, care nu s-au mai întors niciodată din Siberia

(Continuare din numărul trecut)

Atlasul publicat la Ulm în 1482, gravat în lemn de Johannes von Arnssheim, arată cu aceeaşi grosime râurile şi munții şi notează DATIA cu litere mari şi îngroşate (Fig. 1). Autorul păstrează caracterul special al literelor numelui de Datia, care sunt cele mai proeminente după titlul continentului, notat în stânga, sus.

Acum, când apar tot mai abundente surse de informații despre țara noastră cea străveche, munca de cercetător trebuie să fie dublată de o atenție extremă la fiece detaliu, de o fină interpretare a probelor în spiritul mentalității epocii respective, de stabilire a corelațiilor lingvistice date de limba noastră şi de limbile altor neamuri vestice, cum ar fi cele celtice şi germanice, care în vechime se mândreau de rudenia cu oamenii Daciei. Rezultatul acestor studii descumpăneşte pe cel ce nu are puterea să se scuture de minciunile repetate învățate ca dogme, pentru că informațiile actuale ne prezintă o inversare nebănuită a rolurilor. În fața acestor probe obiective, curentul slavist care a dominat şi a orbit o lungă bucată de timp cercetarea istorico-lingvistică românească nu apare decât ca o ciudată inepție întunecată atât în istoriografia noastră, cât mai ales în lingvistică, dovedindu-se a fi nimic altceva decât o prezență nedorită a servituții politice față de cotropitori reflectate într-o pseudo-ştiință istorico-lingvistică impusă de străini care nu urmăreau nimic altceva decât ştergerea noastră şi integrarea în massa devorantă a ocupanților. Cercetarea vechilor hărți clasice europene vine să deschidă fascinante perspective asupra istoriei noastre vechi şi permite numeroase observații şi conexiuni. Notăm următoarele:

• Dacia a reprezentat în antichitate o entitate politică de primă mărime, recunoscută ca având o civilizație avansată care stârnea admirația.

• Dacia era percepută ca având un rol de frunte pe continentul european, fapt care se datora unei îndelungate tradiții atât ca organizare internă administrativă, cât şi ca spiritualitate. Această tradiție era încă bine ancorată în conştiința contemporanilor la orizontul secolului al II-lea d.C. şi este probabil că ea **era legată de vechiul rol al Daciei de Centru Spiritual Suprem al Lumii Vechi.**

• Longevitatea organizării statale a Daciei într-o formă cristalizată printr-o structură internă stabilă este demonstrată de administrarea unei averi uriaşe, ceea ce presupune o trezorerie şi un sistem financiar evoluat, bine protejat de furturi, pierderi şi risipă, eficient în timp şi gestionat cu responsabilitate printr-un mecanism de transmitere şi acumulare pe generații minuțios pus la punct. Dovadă este cantitatea enormă de aur furată de trupele lui Traian din Dacia, aur ce era rodul economiilor statului dac acumulate de multe generații. Faptul că Dacia avea un sistem financiar avansat este sprijinit de cercetările savantului Gabriel Gheorghe. Domnia sa demonstrează vechimea familiei de cuvinte având rădăcina "ban" în limba romana [5, p. 22-29]. Din ban derivă şi cuvântul pe care-l folosim azi, bancă, familia de cuvinte având rădăcina ban provenind din limba română. Autorul subliniază că "Terminologia de bază a mecanismului financiar internațional este dată nu de latinescul nummus sau pecunia, ci de românescul ban" [vezi 5, p. 29].

• Dacia era un stat unitar bine definit şi care se bucura de un prestigiu aparte în lumea învățaților antichității, constituind un factor major în echilibrul european. Savanții antichității nu au notat diviziuni politice interne ale Daciei până în secolul al II-lea d.C.

• Hărțile clasice care au dominat gândirea politică europeană ilustrează **principiul permanenței Daciei, în contextul european, în limitele Dunăre-Tisa-Bug**. Aceasta justifică dreptul națiunii daco-române de a-şi perpetua existența într-un stat unitar pe fundalul teritorial al Daciei multimilenare, drept inalienabil, sancționat încă din antichitate. Dacia ilustrată în vechile hărți din secolul al II-lea d.C. constituie de fapt **Dacia Intra Muros**, definită de cursurile de apă menționate. Dacia Intra Muros reprezenta minima entitate politică viabilă care putea să-şi îndeplinească funcțiunea internă de păstrătoare a unei străvechi civilizații (care data din perioada a ceea ce specialiştii din Vest numesc Vechea Europă) şi funcțiunea externă de fortăreață în punctul cel mai critic al massei continentale europene. Contestată cu obrăznicie de toate semințiile nomade care au râvnit la pământul său roditor şi care şi azi îi sugrumă existența, ocupând ilegitim pământurile sale, Dacia de ieri ori România de azi, este singurul stat din interiorul continentului cu o definire precisă şi inechivocă a HOTARELOR sale, încă din perioada de vârf a antichității romane.

• Hărțile notează însemnătatea Macedoniei în raport cu întinderea mică ocupată de Grecia. Doar locuitorii de origine aromână, care azi nici nu sunt recunoscuți ca entitate națională separată, pot să se mândrească cu descendența neîntreruptă din populația străveche a Macedoniei descrise în vechile hărți.

• Hărțile având la bază Geografiile lui Ptolemeu au avut o largă circulație

Fig. 1

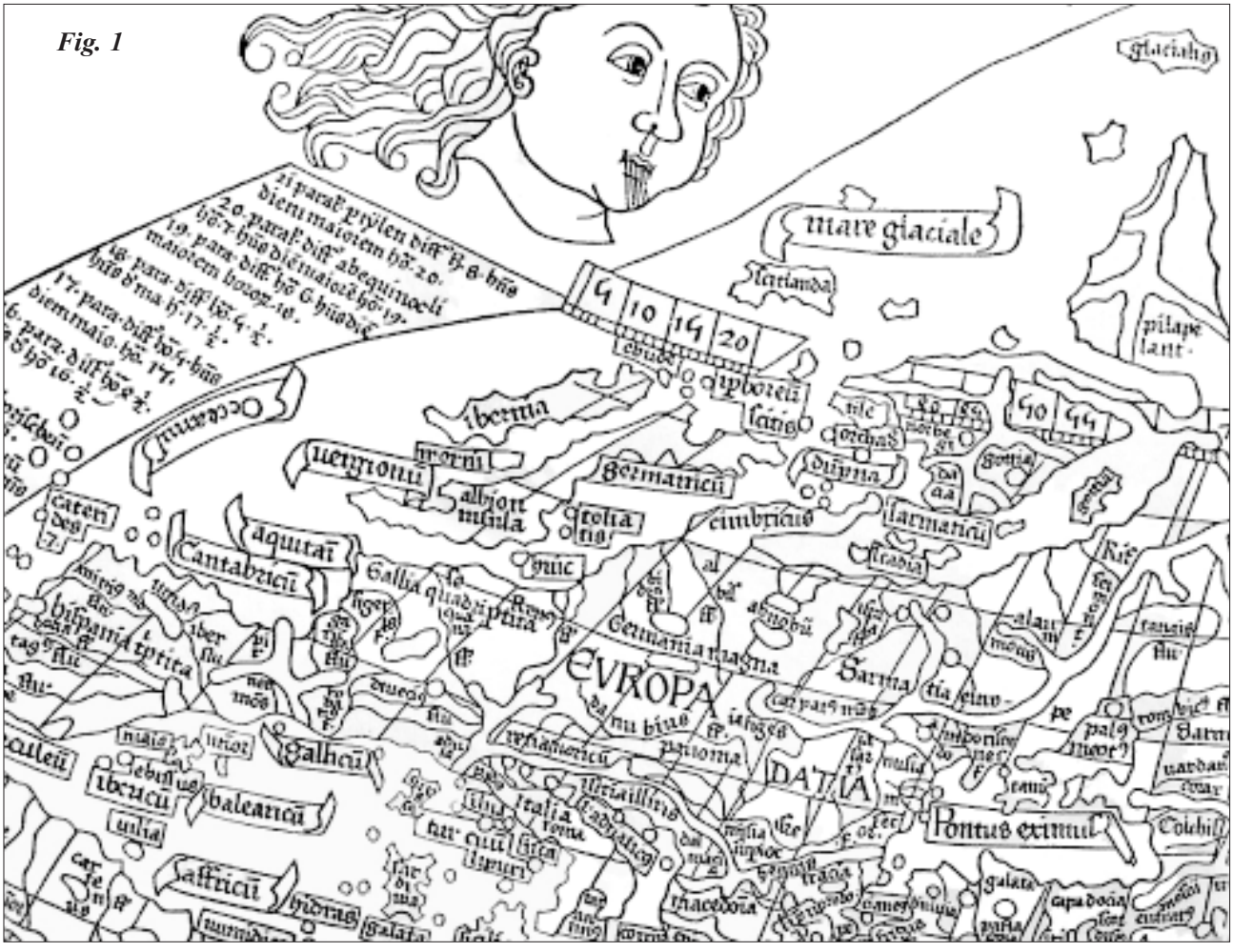

pe parcursul unui mileniu şi jumătate (din sec. II până în sec. XVII, în Imperiul Roman, apoi în cel Bizantin, şi mai apoi în statele Europei de Vest) şi au vehiculat constant pe toată această lungă perioadă de timp în cancelariile europene în mod grafic, prin titlu cu litere de-o şchioapă, **noţiunea preponderenţei Daciei în lumea europeană ca nucleu statal şi focar de civilizaţie**. După publicarea Atlasului-Facsimil al lui Nordenskiold în 1889, aceste hărţi au reintrat în atenţia cercetătorilor şi au reprezentat sursa cartografică majoră pentru istoricii secolului XX. Cei care se prefac astăzi, în Vestul european atât de antitradiţional, că nu prea înţeleg ce e cu ţara noastră şi nici ce pământuri ne aparţin în mod indubitabil, sunt sau de o nejustificată ignoranţă sau cunosc adevărul, dar sunt paralizaţi de frica de a nu supăra rămăşiţele imperiului neo-hunic.

• Faima de care se bucurau hărţile lui Ptolemeu printre oamenii de cultură este confirmată de celebrul istoric Iordanes din secolul V, care, în lucrarea sa *De origine actibusque Getarum* (Despre originea şi faptele Geţilor) îl citează pe Ptolemeu şi-l numeşte o*rbis terrae descriptor egregius*, adică eminent savant care descrie globul terestru [1, p. 8].

• Insistenţa cu care Dacia este redată în hărţile clasice europene ca o ţară închegată, mare şi de prim rang contrastează suspect cu tăcerea absolută pe care o observăm asupra acestui subiect în toată literatura recentă de specialitate aflată la îndemâna cititorilor din ţară. Odată spus, adevărul istoric bazat pe documente de prim rang iese la lumină şi nu mai poate fi ignorat.

• Constatăm inexistenţa pe acele hărţi a vreunui stat al sârbilor, bulgarilor, croaţilor, ucrainenilor şi ungurilor, neamuri care îşi au patria de baştină în alte locuri ce se află undeva în estul Daciei şi care s-au instalat în diverse perioade prin cotropire, folosind forţa, violenţa, deposedarea de bunuri şi lichidarea în massă a locuitorilor autohtoni. Cataclismul produs în zona ocupată în vechime de Dacia Magna a fost cu siguranţă cunoscut de cartografii care au tipărit hărţile lui Ptolemeu în secolul XV; totusi, ei s-au abţinut să noteze modificările drastice survenite în acea parte a Europei. Pentru a explica această omisiune, istoriografia modernă susţine că cei vechi aveau obiceiul de a copia denumirile antice din neştiinţă, naivitate sau dintr-o inexplicabilă idealizare a trecutului. Acest punct de vedere este neştiinţific, pentru că se bazează pe prezumţia că noi suntem superiori ca intelect celor dinaintea noastră. În fapt, tot timpul au existat oameni inteligenţi şi bine informaţi, care-şi cunoşteau profesiunea şi o exercitau cu măiestrie. Oare de ce hărţile secolului XV nu marchează părţile ce erau încă ocupate de mauri în Spania şi nici posesiunile engleze ale unor provincii din Franţa?

Înainte de a-i acuza pe cartografii Renaşterii de ignoranţă, este mai bine să cercetăm dacă au avut motive să procedeze în acea manieră. Este foarte posibil ca maeştrii cartografi să fi preferat să păstreze numele marilor entităţi geopolitice consacrate, făcând dovada unei viziuni de ansamblu, pe o perspectivă lungă de timp, rezistând astfel tentaţiei de a ridica prezentul schimbător la rang de veşnic. Să nu uităm că gândirea renascentistă era diferită de cea de astăzi, era puţin înclinată să descrie evenimentele asemeni unui instantaneu fotografic şi nici nu credea că zbuciumul şi convulsiunile care se perindau neîncetat pe scena istorică vor fi fost în măsură să aducă ştirbiri profunde echilibrului geopolitic clasic. Abia din secolul XVI apar hărţi care nu mai consemnează marile unităţi clasice şi notează stăpânirile vremii şi acceptă prezenţa popoarelor noi în locuri pe care ele nu le ocupau decât de scurt timp pe scara istoriei.

• **Permanenţa Daciei ca stat închegat pe o intindere de peste 500 000 kilometri pătraţi a asigurat uniformitatea limbii româneşti** şi este o probă importantă de continuitate în studiile lingvistice corecte şi obiective asupra limbii noastre. Numai un stat cu o lungă istorie de stabilitate este capabil să asigure perpetuarea unei limbi unitare şi bogate în cuvinte, nuanţe şi proverbe. Înainte de a decreta că limba noastră este un amestec indiscriminat format din imprumuturi, fără a se avea nicio dovadă precisă când a dispărut cuvântul originar străvechi românesc şi când s-a preluat cel străin, lingviştii noştri ar fi trebuit să cerceteze mai întâi structura internă a limbii daco-româneşti, mecanismul ei intim de formare a cuvintelor, plecând de la premiza că, în primul rând, limba noastră este sursa propriilor ei cuvinte, iar nu feluritele graiuri ale năvălitorilor de sorginte turanică ori slavo-rusă sosiţi în calitate de agresori. Uimitoarea uniformitate a limbii noastre pe un spaţiu vast care coincide cu Dacia Magna, de la Monte Maggiore din peninsula Istria până dincolo de Bug, din Pind până în Rutenia (nume străvechi dacic, by the way), trebuia să dea de gândit şi să fie explicată printr-o interpretare corectă multidisciplinară, care să nu contrazică sursele date de vechile documente şi hărţi. În realitate, cauza acestui caracter definitoriu al limbii daco-româneşti a fost trecută cu vederea. S-a născocit ipoteza că grupuri de romani au fost împinşi de năvălitori în toate aceste colţuri de lume din zona Daciei Intra Muros; ipoteza a fost apoi ridicată la rang de teorie şi iat-o difuzată ca adevăr istoric. Expresia "insulă latină într-un ocean slav" n-a făcut decât să dea apă la moară acestei ipoteze pseudo-ştiinţifice. Pentru că, în fond, se naşte întrebarea: ce căuta apa mâloasă a "oceanului" peste pământul Daciei Magne transformând-o în insule, pentru că nu e doar una, ci mai multe?

• Hărţile vechi certifică un principiu fundamental ce străbate ca un fir roşu istoria noastră: **principiul continuităţii statale neîntrerupte din răsăritul istoriei**. Conform acestui principiu, statul Daciei nu dispare atâta timp cât el se menţine cel puţin pe crestele şi văile carpatice, fiind ocrotit de elementele naturale şi de permanenţa generaţiilor care se retrag în "donjon" în faţa pericolelor şi revin să-şi reclame ţinuturile, odată primejdia dispărută. Acest fenomen, neînţeles în mare măsură în istoriografia despre Dacia, creează falsa impresie că statul dacic dispare din istorie fiind doborât de năvălitori. În fapt, tocmai condiţiile naturale unice ale statului Daciei îi conferă un caracter pulsatoriu ceea ce echivalează cu o rezistenţă, în timp, fără egal. Se uită că, recent, după cotropirea slavo-rusă din 1944, care teoretic se exercita asupra întregului spaţiu românesc, rezistenţa în munţi împotriva ocupantului şi a sistemului impus de acesta a continuat două decenii, mai mult decât orice rezistenţă din oricare ţară a Europei secolului XX, cotropită de străini. Într-adevar, Dacia din perioada hărţilor Geographiei lui Ptolemeu, deşi micşorată în raport cu Dacia din timpul lui Boerebista, îşi menţinea teritoriul minim defensibil. În secolul III, Dacia avea să îşi revină la un teritoriu mult mai mare, aproape de cel avut înainte de expansiunea romană dincolo de Adriatica. Este vorba de Dacia Regaliana şi Sulpiciana, pe care o putem numi Dacia Optima sau Magna, de la Adriatica la Marea Neagra [6]. Mitul renumit al păsării maiestre - sau Phoenix – este, în fond, o ilustrare pe un alt plan a principiului permanenţei, dar cu caracter pulsatoriu, a Daciei.

• Studiul hărţilor clasice este punctul de plecare pentru demonstrarea **principiului de revenire sau redresare la medie**. Principiul revenirii la medie se remarcă pe lungi durate de timp la toate marile unităţi geopolitice, în care rolul factorilor naturali, râuri, munţi, zone împădurite, este acela de a deveni o piedică în deformarea entităţii respective şi ajuta esenţial la revenirea la medie prin redresarea după şocurile cotropitoare. Acest fapt este documentat pe continentul european şi exemplele sunt numeroase: refacerea entităţii Hispania (bine conturată geopolitic de lanţul Pirineilor, de mare şi ocean), în ciuda invaziei maure destabilizatoare care a durat şapte secole, sau refacerea entităţii Italia (la fel de bine definită, deci ocrotită) în secolul XIX, după ocupaţii străine şi fărâmiţare internă ce au durat mai mult de un mileniu. Apariţia oricăror şocuri destabilizatoare este urmată de o reacţie de sens contrar care determină ineluctabil restabilirea unităţii primare în acord cu starea "naturală", adică acea stare de echilibru care este ocrotită şi cerută de factorii geografici, politici şi economici. Singurul element a cărui valoare nu este determinată în această ecuaţie este necunoscuta "timp". Acest principiu fundamental al geopoliticii clasice a fost în repetate rânduri negat în perioada de după cel de-al doilea război mondial, spre a se încerca justificarea stării aberante în care se afla continentul european, când puterile anglo-saxone au permis Slavo-Rusiei să deţină teritorii uriaşe, comparabile doar cu imperiul mongol, ce atingea spre apus o linie de la Lubeck până la Veneţia. În realitate, acest principiu nu a dispărut, întrucât orice flux este inexorabil urmat de reflux.

• Dintre toate formaţiunile geopolitice indicate de hărţile clasice în Europa care s-au menţinut de-a lungul timpului, doar Dacia şi Italia au avut caractere statale închegate în vechime, care se regăsesc şi azi. Am fi tentaţi să includem Grecia în această categorie, dar Grecia nu a fost în antichitate un stat, ci un conglomerat de oraşe-state. Este semnificativ de notat că atât Dacia cât şi Italia

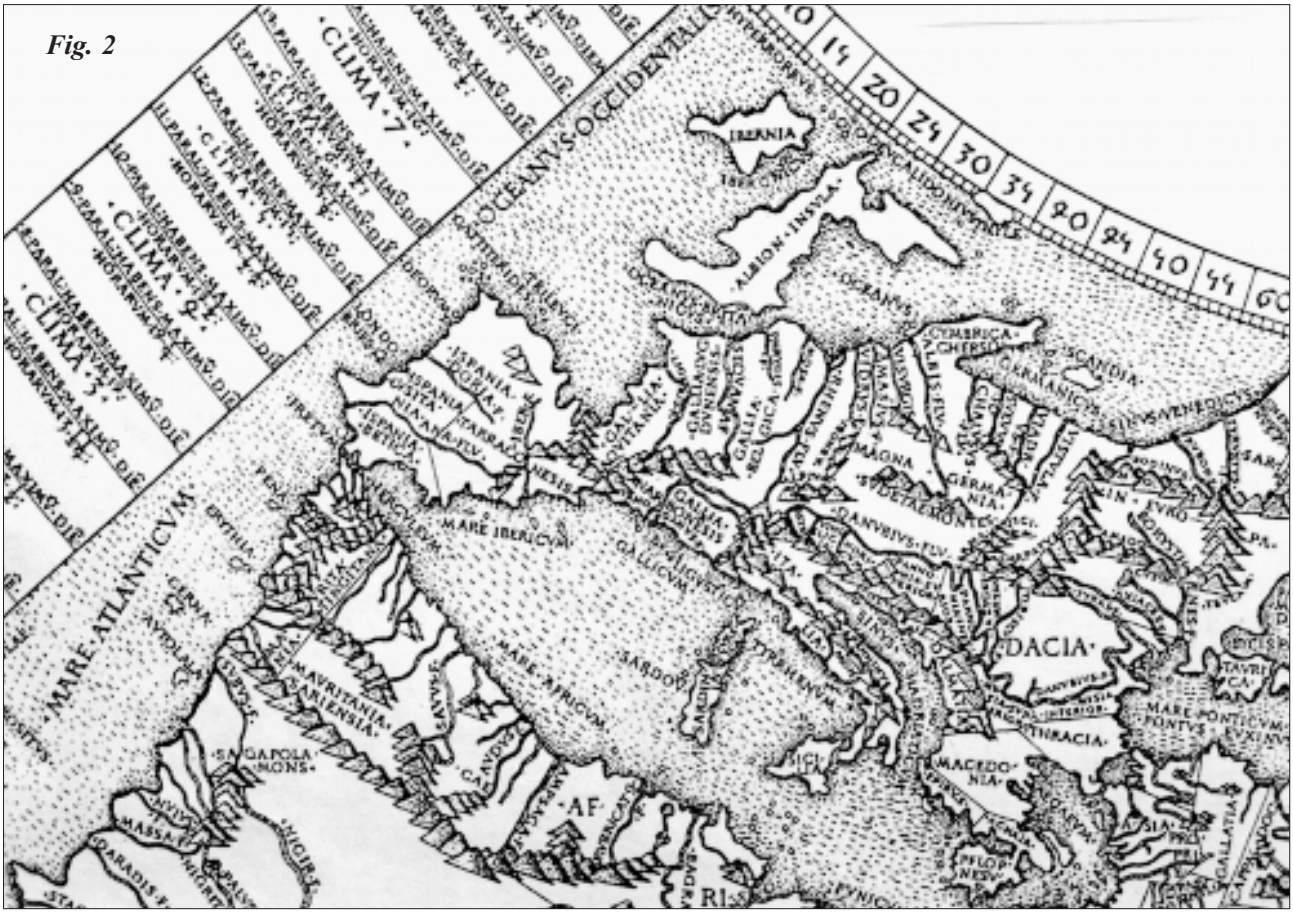

Fig. 2

beneficiază de o protecție cu totul deosebită acordată de factorii geografici: Italia este înconjurată pe trei părți de mare iar nordul se bucură de ocrotirea Alpilor, în timp ce Dacia este singura formație naturală în chip de fortăreață de pe întinderea massei continentale, lucru ce se poate mai lesne observa pe o hartă în relief căreia îi sunt suprapuse şi elementele majore de vegetație.

• Studiul comparativ al hărților, începând cu cele clasice, confirmă **principiul reversibilității istorice**. Principiul reversibilității istorice este valabil pe mari durate de timp. Conform acestui principiu, există o tendință de revenire la echilibru a unor spații geopolitice care suferă o vătămare din partea unor grupuri exogene agresoare, urmată de o perioadă de inversare a rolurilor, observându-se un veritabil pendul istoric, asemănător cu principiul fizic al legii acțiunii şi reacțiunii. Astfel, Spania, după ce a fost cotropită începând cu secolul VII de către mauri, şi-a revenit şi a refăcut echilibrul alungând pe ocupanți în secolul XV, după care țările de proveniență ale agresorilor au devenit ulterior colonii spaniole, fostul cotropitor suferind ocupația din partea vătămatului. Similar, China a fost ocupată de mongoli în repetate rânduri, după care s-a redresat şi a pus stăpânire pe pământurile fostului agresor. Studiul vechilor documente cartografice vine în sprijinul acestui principiu. Istoria lumii nu demonstrează principiul ireversibilității, o teorie falsă care a fost susținută la noi în perioada 1944-1989, axată pe teza, la fel de inexactă, a progresului societății umane ca rezultat al forțelor materiale având ca punct final societatea comunistă şi, ca protagonist, pe omul de tip nou, avansat ideologic, şi întruchipat de homo sovieticus, prototipul cuceritorului invincibil al marelui imperiu neo-hunic.

• Studiul comparativ al hărților vechi aduce la lumină nemăsurata lăcomie omenească după stăpânirea de cât mai mult pământ, care este mai accentuată la popoarele tinere, aflate pe un stadiu incipient de evoluție. Studiul atinge subiectul atât de tabu al hotarelor arbitrare pe care şi le trasează necontenit hrăpărețele imperii, dar paradoxal, istoria hărților vine să infirme în mod obiectiv pretențiile acestora.

• Studiul de față nu are pretenția să epuizeze această fascinantă temă a hărților clasice europene. Cercetătorii români ar trebui să dedice timp, resurse şi energie aprofundării acestui subiect care s-ar putea face în cadrul unui program organizat de universitățile din țară. Bibliotecile din capitalele vest-europene, din mânăstirile din Vest, biblioteca Vaticanului, abundă în informații cartografice prețioase pentru istoria veche a Daciei, încă neaduse la lumină , dar pentru care noi avem un interes deosebit. Publicarea unor hărți complete cuprinzând străvechile denumiri geografice de pe întinderea Pelasgiei şi evoluția lor în timp ar umple un gol în cercetarea trecutului nostru îndepărtat. Notăm că Gallia, Britania, Italia, au fost bine documentate din acest punct de vedere, dar nu şi spațiul arhaic valahic.

• Alături de însemnul străvechi al steagului de luptă al Daciei, harta Daciei din Atlasul clasic al lui Ptolemeu trebuie să-şi regăsească locul de cinste în panoplia simbolurilor noastre de mare

tradiție istorică având o conotație aparte, unul referindu-se la rădăcinile spirituale şi statale ale Daciei, celălalt la dreptul asupra teritoriului strămoşesc, fiind un veritabil act de proprietate al străbunilor noştri.

• Harta Europei antice a lui Claudius Ptolemaeus trebuie reprodusă în fiecare manual de istorie a românilor şi aşezată la loc de frunte în fiece clasă. Secole de-a rândul ea a stat în toate cancelariile europene şi numele de Dacia, scris cu litere de o şchioapă, era binecunoscut.

ÎN LOC DE CONCLUZII

Un spațiu geopolitic notat cu atâta fermitate - prin litere de o şchioapă - în hărțile clasice nu putea să dispară în neant. Harta lui Claudiu Ptolemeu este un argument valid şi pertinent pentru continuitatea neamului daco-românesc şi este o probă peremptorie care vine să infirme teoriile "formării" poporului român, cu diversele variante (formare amplasată ba după "incrucişarea" cu romanii, ba după "asimilarea" năvălitorilor, ba după "simbioza" cu blânzii şi paşnicii slavi sosiți în calitate de turişti agricoli, etc.) care erau de natură politică, după direcția de bătaie a vântului, neavând nimic în comun cu adevărul istoric resimțit în instinctul şi fibra neamului.

Să completăm datele vechilor hărți cu elemente de geografie fizică şi de vegetație majoră şi să studiem un model tridimensional al acestei vaste părți din Europa. Dacă aplicăm densa vegetație, cu pădurile din perioada ce ține din secolul II până în secolul XIV, avem o imagine fundamental diferită asupra condițiilor de persistență a neamului daco-românesc. Interpretând corelațiile istorico-geografice cu cele de habitat natural, vom constata prezența unor obstacole naturale insurmontabile, asemenea pieptenilor aruncați de zmeoaica din poveştile noastre. Şi astăzi, cine zboară deasupra spațiului Daciei este frapat de cortina deasă de spații împădurite care îl diferențiază net de alte zone; şi asta în ciuda masivelor defrişări care au început o dată cu dominația turcească. Această redutabilă fortăreață naturală conferă spațiului Daciei o trăsătură de impenetrabilitate, făcându-l total nefavorabil invaziilor. Harta în relief, tridimensională, ne ajută să înțelegem de ce toate acele celebre pete de culoare cu care ne întâmpină puzderia de atlase istorice, de sorginte în special occidentală (preluate fără discernământ de istoriografia noastră) deformează adevărul istoric. Mă refer la petele de culoare care trec peste Dacia şi peste care sunt puse nişte nume, cum ar fi Hunii, Avarii, Slavii, Bulgarii, Ungurii, etc., făcându-ne să credem că aceştia au stăpânit de facto Antica Dacie care, pasămite, ar fi dispărut după ocupația din anul 106 d.C. [7]. Studiind modelul tridimensional şi corelarea acestuia cu evenimentele istorice, se impune observația că Dacia nu putea să fi dispărut niciodată ca stat, pentru că acest spațiu împădurit, vălurit, cu nucleu muntos şi greu accesibil îi conferă **impenetrabilitate şi invulnerabilitate.** Să o recunoaştem: ca să-şi exercite dominația, năvălitorul trebuia să urce dealuri, munți, să treacă păduri dense, cu un efort care îl epuiza. Niciun cotropitor hun, avar, slav, bulgar, ungur, nu avea nicio şansă să ajungă pe crestele dealurilor împădurite, necum ale munților, ca să tâlhărească ori să-şi ia birul, pe care trebuia să-l colecteze în calitate de stăpân, dacă ar fi să dăm crezare petelor de culoare din atlasele istorice. Nu avea cum să ajungă acolo pentru simplul motiv că nu ajungea viu acolo. Rezultă că nu avea stăpânire efectivă asupra acestor locuri.

Într-un astfel de spațiu, dotat cu însuşiri unice, două condițiuni trebuie îndeplinite de grupul uman stabilit aici ca să-i fie asigurată permanența în timp. Condițiunile - care determină ca grupul uman de aici să nu dispară şi nici să se transforme în cu totul altceva - sunt:

1) Oamenii acestui grup să fi sosit primii în acest spațiu-cetate. Demonstrația: dacă oamenii acestui grup ar fi venit după alt grup prezent înaintea lor, ar fi fost înfrânți de băştinaşi, beneficiari ai spațiului matcă al cetății naturale. Rezultă că primii veniți nu au fost dizlocați de niciun alt grup. Dat fiind faptul că neamul daco-românesc este unitar şi ancorat în spațiul matcă dacic, această condiție este îndeplinită.

2) Grupul primordial să se fi înmulțit constant, spre a nu dispărea; ori tradiția neamului nostru, la antipod cu preceptele moderne, este cea a familiei, care este sacrosanctă, şi a relațiilor de rubedenie marcate prin respect, dragoste şi prezența unei ierarhii pe vârste şi grade reflectate în credințele populare, în înțelepciunea străveche şi în instituțiile populare - cum ar fi fârtații şi suratele. Tradiția străveche, menținută de religia vedică ariană şi continuată fără modificări de creştinism, trebuie înțeleasă în contextul moralității străvechi. Urmează că grupul inițial locuind întreaga cetate naturală s-a perpetuat neîntrerupt în spațiul matcă.

Aceste două condițiuni fiind îndeplinite, se poate afirma că primul grup uman care a beneficiat de privilegiile oferite de acest spațiu unic, ocrotitor, cu calități de fortăreață, şi care nu l-a părăsit niciodată, este neamul prezent astăzi acolo, neamul daco-românesc. Există o legătură mutuală intimă între spațiul cetății Dacia şi oamenii ei, prin care aceste două elemente se influențează şi îşi duc existența neîntrerupt, în pofida înverşunării disperate a cotropitorilor.

Dacă ne raportăm la asaltul contemporan dus contra identității şi tradiției (care continuă, pe alte coordonate, noțiunea internaționalismului proletar promovată de imperiul neo-hunic muscal până în 1989), avem temeri asupra viitorului. Dar, când umbra istoriei pare a fi mai neagră, intervine acea neaşteptată mană a Providenței care are darul să încurce țele acelora care se amăgesc cu beția construirii de imperii terestre. Poate că secretul supraviețuirii în timp a Daciei Mater se datorează şi încăpățânării cu care ei, daco-românii, au păstrat poruncile primite de la strămoşii lor, ştiind că ce a fost folositor părinților lor, le va fi şi lor. Poate că strămoşilor lor le-a fost încredințată o misiune, în timpuri străvechi, în spațiul primului fluviu al Edenului [8]. Poate de aceea, Dacia de odinioară era UNA, MARE, PUTERNICĂ.

Arheologia celor 26 de pagini...

Dan OLTEAN
Vladimir BRILINSKY

Sarmizegetusa Regia a devenit cunoscută în ultimele două decenii nu datorită vreunei descoperiri remarcabile a arheologilor, nu datorită publicării vreunei monografii istorice sau arheologice despre capitala Daciei, ci din pricina căutătorilor de comori. Dintr-o Sarmizegetusă a uitării şi a nepăsării, brusc, fosta capitală a dacilor a căpătat contururi aurifere datorită importantelor tezaure găsite de căutătorii de comori înzestraţi cu detectoare de metale. Ei au descoperit o cantitate impresionantă de monede din aur şi argint precum şi piese de o valoare inestimabilă din punct de vedere artistic şi istoric, cum sunt acele brăţări spiralice din aur.

Ce au făcut în acest timp echipele de arheologi conduse de profesorul universitar doctor I.Glodariu, responsabilul şantierului arheologic Grădiştea Muncelului? Este o întrebare la care cu greu putem răspunde. Deşi a săpat an de an, echipa numeroasă de arheologi a profesorului Glodariu nu a găsit mai nimic, nu a conservat nimic şi a publicat pe măsură. Imaginea deformată a Sarmizegetusei sau mai degrabă lipsa ei de imagine se datorează în egală măsură căutătorilor de comori, dar şi echipelor de arheologi care s-au dovedit total neprofesioniste în tot ce au făcut în legătură cu acest sit istoric înscris în lista monumentelor UNESCO.

Iată faptele:

1) Timp de 22 de ani, din 1983 până în anul 2005, rezultatele săpăturilor arheologice au fost publicate în periodicul "Cronica Cercetărilor Arheologice" (C.C.A.). Numărul paginilor publicate în legătură cu cercetările de la Sarmizegetusa Regia este de 26. Exprimat altfel: munca arheologilor conduşi de profesorul I. Glodariu timp de 22 de ani a fost publicată în 785 de rânduri. Aceasta ar însemna, făcând media, că în fiecare an arheologii au publicat 1,18 pagini sau 36,6 rânduri. Fiind totuşi o muncă de echipă, la care au participat în total 17 arheologi, aceasta ar însemna că, anual, fiecare cercetător, profesor universitar sau doctorand dintre cei care s-au "implicat" la Sarmizegetusa Regia a publicat 2,15 rânduri.

2) Nici profesorul Glodariu nu este mai prolific decât această echipă al cărei obiect al muncii este greu de identificat. După 1990, domnia sa a publicat o serie de studii în legătură cu Sarmizegetusa Regia în diverse publicaţii din Cluj-Napoca, Deva etc. În aceste articole s-a referit la cronologia cetăţilor, la blocurile cu inscripţii, la ştanţele monetare etc. Deşi este conducătorul şantierului arheologic, dânsul a publicat doar 58 de pagini în aceste studii, timp de 15 ani. Reiese o medie de 3,86 de pagini pe an. Poate că, unora, aceste statistici li se par ciudate şi bizare, ele referindu-se mai mult la aspectul cantitativ al problemei. Să vedem totuşi dacă "cercetările" arheologice de la Sarmizegetusa Regia întreprinse de echipa profesorului Glodariu denotă vreun aspect calitativ important. După anul 1990, prin intermediul săpăturilor întreprinse de arheologi, s-

au identificat şi "cercetat" doar cisterna cetăţii şi câteva locuinţe. În rest, majoritatea "eforturilor" s-au îndreptat spre a verifica ceea ce au săpat, fără să publice în mod corespunzător. Prin urmare, timp de aproape două decenii, I. Glodariu şi echipa sa nu au mai identificat la Sarmizegetusa decât o cisternă iar la Costeşti un mormânt de incineraţie. Sanctuarul de la Blidaru (Pietroasa lui Solomon) precum şi turnul de "La Vămi", deşi au fost săpate în ultimii ani, erau totuşi cunoscute cu mult înainte în literatura arheologică de specialitate, astfel că descoperirea lor nu se datorează în niciun fel echipei lui I. Glodariu sau dumnealui în mod particular.

3) În cei aproape 17 ani care s-au scurs de la căderea regimului comunist, echipa de arheologi de la Sarmizegetusa Regia nu a reuşit să conserve nici aceste puţine obiective descoperite. Cisterna cetăţii de la Sarmizegetusa este în prezent o groapă plină de apă în care cântă broaştele, locuinţele găsite nici măcar nu sunt indicate pe vreo hartă; cât despre sanctuarele de la Blidaru, ele au fost îngropate la loc iar zidurile turnului de "La Vămi" riscă să se prăvălească în lipsa oricărei măsuri de conservare şi protejare.

4) În mai multe rapoarte de săpături întocmite de echipa profesorului Glodariu, întâlnim referiri la activităţi de "periere". Iniţial, ne-am imaginat că arheologii, neavând ce face pe şantier, se ocupă şi de cosmetică. Totuşi, citind mai atent, am constatat că această periere nu se referă la activităţi cosmetice, ci la colectarea obiectelor din fier aruncate de căutătorii de comori. Iată o frază dintre cele mai ilustrative: "s-a periat din nou Piciorul Muncelului, pentru a verifica dacă el a fost afectat din nou de căutătorii de comori şi, eventual, pentru recuperarea materialelor arheologice aruncate de ei" (C.C.A., raportul pentru 2004). În raportul de săpături din anul 2001 ni se spune că la Sarmizegetusa şi în aşezările din apropiere "cantitatea şi diversitatea pieselor recuperate este impresionantă". Deşi nu s-a publicat până acum vreo piesă abandonată de căutătorii de comori, ne întrebăm dacă acesta este scopul unor oameni de ştiinţă, anume acela de a căuta în urma vânătorilor de comori? La atât se rezumă "ştiinţa" arheologilor care irosesc banul public pe şantierul de la Sarmizegetusa Regia? Totuşi I. Glodariu şi echipa sa a avut ceva de învăţat de la aceşti infractori. Luând modelul lor, arheologii au pornit prin zonă cu detectorul de metale însă nu au fost capabili să găsească decât "două loturi de turte de fier, unul de 40, celălalt de 16 piese" (C.C.A., raportul pentru 2005).

5) Cu excepţia monografiei cetăţii de la Piatra Roşie, publicată de C. Daicoviciu, nici una dintre cetăţile din Munţii Orăştiei: Bănița, Costeşti, Cugir, Blidaru ori Sarmizegetusa Regia, nici una dintre aşezările civile: Feţele Albe, Meleia, Pustiosu, etc. sau nici unul din elementele importante de fortificare cum este zidul de la Ponorici-Cioclovina nu are vreo monografie istorică. Nu ne putem decât întreba retoric: cu ce s-au ocupat echipele de arheologi conduse de C. Daicoviciu, H. Daicoviciu şi I. Glodariu în Munţii Orăştiei timp de peste 50 de ani? În 1994 la Costeşti, în cadrul simpozionului cu titlul "Fortificaţii în lumea dacică", profesorul Glodariu anunţa cu surle şi fanfare, că o monografie a cetăţii dacice Costeşti este realizată şi ar urma să apară în următoarea perioadă. Multă apă a trecut pe apa Sargeţiei de atunci şi monografia nu a apărut. Mai mult, prin anul 2000 profesorul Glodariu a primit o sponsorizare consistentă din partea mai multor investitori, reprezentaţi de domnul Olivian Goţiu, hunedorean de baştină şi mare iubitor al istoriei dacilor. Sponsorizarea era, bineînţeles pentru acelaşi lucru, apariţia monografiei Costeşti, care monografie stă tot într-un sertar sau poate că nici nu există. Iar banii probabil s-au dus. Tot pe apa Sargeţiei.

6) Pentru a nu fi acuzat că nu a publicat nicio carte după anul 1990, profesorul I. Glodariu a apelat chiar şi la trucuri editoriale. Astfel, domnia sa a publicat în calitate de coautor, în anul 1996, o "carte" intitulată "Sarmizegetusa Regia. Capitala Daciei preromane". Respectiva publicaţie, deşi este citată ca o carte de alţi autori, în realitate ea nu există, nebeneficiind de ISBN. Este cel mult o broşură. Această lucrare nu este altceva decât mai vechea publicaţie apărută în 1988, Cetăţi şi aşezări dacice din Munţii Orăştiei, căreia i s-a schimbat titlul, dar i s-a păstrat conţinutul. În mod normal, respectându-se uzanţele editoriale, publicaţia din 1996 trebuia să poarte acelaşi titlu. Doar în subtitlu putea fi introdusă sintagma: "ediţia a 2-a" sau "revizuită". Singura schimbare notabilă în broşura din 1996 este rescrierea câtorva pagini despre astronomia dacică, datorită lui F. Stănescu.

Numai că, acest autor face erori ştiinţifice majore în noile pagini atunci când împarte dimensiuni exprimate în metri la numărul stâlpilor de la sanctuare pentru a identifica o posibilă unitate de măsură dacică (Sarmi., 1996, p. 26). Domnul Stănescu, probabil nu ştia că dacii nu cunoşteau metrul.

Deşi numărul indiciilor care reflectă neprofesionalismul arheologilor care "sapă" la Sarmizegetusa Regia ar putea continua, în final - ca membri ai societăţii civile - nu putem decât să ne întrebăm: cine îi verifică pe respectivii arheologi? În faţa căror instanţe ştiinţifice, morale sau fiscale dau socoteală aceşti "săpători" pentru banii cheltuiţi an de an pentru nişte "cercetări" care nu dovedesc nimic şi care nu pot fi publicate?

Dacă fenomenul masiv al căutării de comori în Munţii Orăştiei a fost stopat în ultima perioadă, cine şi când îi va opri pe aceşti arheologi care, de mai multe decenii la Sarmizegetusa Regia, doar se fac că muncesc?

Protecția cetăților dacice din Munții Orăștiei - o prioritate națională

Gheorghe IONAŞCU

1. Introducere

Cetățile dacilor din Munții Orăştiei reprezintă vestigii de importanță excepțională pentru România, mărturii ale înfloririi civilizației autohtone a statului centralizat dac din perioada anterioară cuceririi romane. Ambițiile Imperiului Roman şi bogățiile dacilor i-au determinat pe romani să cucerească şi să distrugă statul dac care stătea ca un ghimpe în coasta Imperiului Roman. O mare parte din bogățiile şi patrimoniul dacic au fost distruse de romani, care doreau să înlăture orice urmă din cultura dacilor, spre a instala civilizația romană. Ei au construit chiar şi o capitală nouă, Sarmisegetusa - Ulpia Traiana, pe un nou amplasament, care să înlocuiască Sarmisegetusa- Regia, cetatea-capitală a regilor Burebista şi Decebal, cetate ale cărei ruine se pot vedea şi acum pe vârful Grădiştea Muncelului, la circa 1000 de metri altitudine. Punctele fortificate situate pe vârfurile munților din zonă formează un sistem unitar de cetăți de piatră, care apără, pe toate căile posibile, accesul către capitala statului dac. Descoperirea cetăților de locuire şi de apărare a dacilor, construite de aceştia pe vârful unor munți din zona Orăştiei, este o necesitate, la fel ca şi protejarea acestora, pentru a fi cu grijă introduse în circuitul public de valori. Cuprinse în lista zonelor de interes național protejate, aprobată prin legea nr. 5 din anul 2000, privind Planul de Amenajare a Teritoriului Național, secțiunea a 3-a, Zone protejate, cetățile dacice au fost incluse şi în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO.

Receptând cu interes semnalele unor specialişti împătimiți în descoperirea şi protejarea patrimoniului nostru național, dintre care aş aminti-o aici numai pe doamna arhitect Silvia Păun, după o documentare prealabilă în literatura de specialitate, în anul 1993, în calitate de director al Direcției pentru Mediu şi Zone Protejate din Ministerul Lucrărilor Publice şi Amenajării Teritoriului - am inițiat şi condus un program de cercetare şi protecție, care să conducă la rezultate concrete, având în vedere faptul că, deşi formal zona se afla sub protecția arheologilor, patrimoniul dacic străvechi se degradează sau este degradat continuu. Declanşarea acțiunilor a constituit-o organizarea unei deplasări la cetățile dacice din Munții Orăştiei, în perioada 24- 26 iunie 1993, împreună cu un grup de specialişti de diverse profesii (arhitect, inginer restaurator, geolog, astrogeodez, biofizician etc.). Acțiunea a avut loc cu consultarea prealabilă a Direcției Monumentelor Istorice din Ministerul Culturii, a Comisiei de Arheologie a Academiei Române, a arheologilor din Cluj, având sprijinul Direcției de Urbanism a Consiliului Județean Hunedoara şi a Muzeului Arheologic Deva. Deplasarea a condus la constatări nedorite privind intervențiile distructive asupra patrimoniului dacic, efectuate în prezența arheologilor şi deseori cu aportul lor, datorită modului distructiv de investigație.

S-au constatat următoarele deteriorări:

– degradarea sistemului hidrologic de colectare a apelor pluviale şi curgătoare realizat cu două mii de ani în urmă de daci, prin conducte ceramice şi rigole de piatră, aşezate pe paturi de argilă;

– gropi făcute în situl arheologic de către căutătorii de aur, care continuă şi astăzi să răscolească vestigiile, degradând terenul din zonă;

– dislocarea elementelor originale din piatră, din sanctuarele dacice, sub pretextul realizării unor consolidări a terenului;

– demontarea integrală a celui mai vechi sanctuar dacic, cunoscut ca fiind din vremea regelui Buerebista, sub acelaşi pretext;

– înlocuirea elementelor originale din sanctuare cu prefabricate din beton armat şi cu trunchiuri fasonate de lemn, ceea ce modifică radical ansamblurile originale şi semnificația lor;

– numeroase blocuri de piatră din sanctuare şi din zidurile originale au fost demontate şi zac aruncate pe versanți etc.

Cu toate ca lucrările din zonă s-au realizat sub observația arheologilor din Deva şi din Cluj, nu se constată nicio grijă pentru păstrarea originalității sitului arheologic, nu există planuri de ansamblu privind efectuarea unor

lucrări după regulile instituite de actuala legislație, invocându- se motive fără niciun fel de fundamenatare logică.

După deplasarea respectivă, fiecare dintre specialişti a întocmit referate tehnice iar subsemnatul - un referat de sinteză prin care am informat secretarul de stat, şef al Departamentului de Urbanism şi Amenajarea Teritoriului. Conducerea Ministerului Lucrărilor Publice şi Amenajării Teritoriului a transmis materialele secretarului de stat responsabil cu protecția patrimoniului din Ministerul Culturii, semnalându-se gravitatea situației şi necesitatea luării unor măsuri care să oprească degradarea patrimoniului dacic. Reacția la materialul înaintat a fost o deplasare, condusă de secretarul respectiv de stat din Ministerul Culturii, la care au mai fost prezenți directori din acelaşi minister, responsabili cu protecția patrimoniului, fiind invitat şi subsemnatul. Rezultatul a fost că, ulterior, Ministerul Culturii nu a stabilit niciun plan de măsuri pentru atribuțiile ce-i reveneau de drept.

În această situație, în virtutea atribuțiilor ce reveneau MLPAT, am propus conducerii ministerului realizarea unui studiu pentru evaluarea şi protejarea patrimoniului dacic din Munții Orăştiei, în cadrul planului de cercetare, studiu pe care l-am condus, de-a lungul anilor, până la finalizare.

2. Studiul de evaluare, protecție şi conservare a cetăților dacice din Munții Orăştie a fost elaborat în perioada 1994-1998, prin Institutul PRODOMUS, care a antrenat mai mulți colaboratori externi. În această perioadă au fost studiate primele trei cetăți, şi anume Costeşti, Blidaru şi Sarmisegetusa-Regia (Grădiştea Muncelului). În perioada 1999-2000, s-a continuat cu cercetarea Cetății Piatra Roşie şi, parțial, Masivul Faeragu, care prezenta numeroase vestigii. Cercetările nedistructive au fost realizate de geologul Constantin Iulian (AQUAPROIECT), Vasile Rudan- biofizician şi operator foto, Generalul Vasile Dragomir (geodez) şi alții. În anul 1998, a fost atras la cercetarea efectuată de grup şi profesorul doctor arheolog Ioan Glodariu din Cluj, care a confirmat cercetările cu date din caietele de săpături arheologice. Nu s-a putut obține şi sprijinul conducerii Muzeului Arheologic din Deva, care poartă răspunderea principală a stării siturilor arheologice şi care, de altfel, a obstrucționat cercetările, deranjat de imixtiunea altor cercetători în zonă şi de aprecierile lor pertinente privind lipsa de determinare şi de preocupare reală pentru protecția patrimoniului.

Cercetările nedistructive au descoperit, de pildă, prin mijloace biofizice, o conductă de ceramică, ce alimenta de la un rezervor de apă existent în cetatea Sarmisegetusa-Regia, termele romane construite dincolo de zidul cetății, după cucerirea acesteia. Conductele erau îngropate exact pe traseul trasat de biofizician. Spre deosebire de alte fortificații geto-dacice descoperite, patrimoniul preistoric şi istoric dacic din Munții Orăştiei prezintă două caracteristici:

– punctele fortificate au în teritoriu caracterul unui sistem unitar de habitat şi apărare şi care asigura apărarea pe toate căile posibile de acces, către capitala statului dacic

– unitatea sistemului de construcție adoptat, cu ziduri cu paramente de blocuri de calcar fasonat, perfect îmbinat şi emplecton din piatră şi pământ, cu legături de întărire între ziduri realizate din buşteni de lemn, zidurile având 2,5-3 metri grosime, cu înălțimi variind de la 3 la 15 metri. Aceste fortificații ciclopice erau realizate cu piatră adusă de la circa 40 de kilometri spre nord, din cariera Santa Maria de Piatră, situată dincolo de Mureş. Cu ce mijloace au realizat dacii aceste lucrări, în cât timp şi cu câți lucrători, nimeni nu ştie. Se consideră că volumul zidurilor din cetățile dacice este comparabil doar cu piramidele. De altfel, în antichitate, Dio Cassius scria că dacii aveau munții întăriți cu ziduri. În zonă au fost descoperite vestigiile cele mai valoroase ale civilizației materiale şi spirituale ale dacilor (ca patrimoniu mobil), astfel:

- sute de cuptoare de prelucrat metale, în special fier, pentru unelte şi arme;

- vase ceramice de păstrat cereale şi vin;

- cosoni de aur, în mare număr, înstrăinați de către căutători braconieri;

- numeroase resturi de arme şi unelte de diverse tipuri.

Patrimoniul imobil îl constituie zidurile cetăților ruinate şi sanctuarele, care reprezintă, de altfel, calendare dacice de măsurat timpul, pentru calculul succesiunii anilor, durata lor, cât şi pentru stabilirea perioadelor optime pentru efectuarea lucrărilor agricole. Sute de terase antropice sprijinite cu ziduri de protecție din piatră, având înălțimi de la 3 metri la 15 metri asigurau spațiul adecvat de locuire şi de apărare al dacilor. Fiecare masiv montan este apărat de fortificații radial- concentrice, care asigură observaia, apărarea şi oprirea accesului agresiv pe toate direcțiile posibile. Cu un astfel de sistem de fortificații, se înțelege de ce regatul lui Buerebista a rivalizat ca forță în Europa cu Imperiul Roman al lui Cezar.

Un sistem tipizat de conducte de alimentare cu apă, din ceramică, cu unele porțiuni încă funcționale după 2000 de ani, împânzesc zona cetăților. Printr-un sistem, creat ingenios de natură, de vase comunicante, apa este prezentă în izvoarele existente chiar pe vârful munților, în incinta cetăților,

ceea ce le făcea permanent locuibile şi inexpugnabile. La una din cetăţi se văd cu ochiul liber urmele conductelor care aduceau apa din vârf către locuinţele din vale. Se întâlnesc de asemenea şi sisteme de drenare a apelor meteorice, prin canale săpate în piatră. Numeroase sunt vestigiile de aici, care aşteaptă a fi descoperite. Din păcate, interese străine de interesul naţional, determină atât investigarea arheologică total neconformă normelor instituite, cât şi distrugerile deliberate provocate de căutătorii de aur.

Arheologi străini au vizitat deseori zona şi **au prelevat fraudulos din situl dacic pietre inscripţionate**, cum a fost dispariţia a circa 80 de T-uri din marmoră, inscriptionate, ce erau montate în rotonda mare a calendarului dacic, aşa cum le descrie academicianul C. Daicoviciu, cu doar 30 de ani în urmă. După cunoştinţele unui specialist în patrimoniu, valoarea unei astfel de pietre inscripţionate se ridică la costul unui tanc. Până şi din Muzeul Arheologic din Deva, ultimele astfel de piese au dispărut în mod miraculos, rămânând, se pare, un singur martor, spre a se putea confirma totuşi **scrierile** înaintaşilor. După aprecierile unui arheolog, aici, în zona noastră de obârşie, **în Munţii Orăştiei, toţi au furat, inclusiv noi ne-am furat trecutul istoric**, datorită unor indivizi avari, fără morală si fără niciun Dumnezeu. În afara căutătorilor de aur, arheologii au distrus şi ei prin faptul că nu au acoperit la loc gropile de săpături arheologice, spre a proteja vestigiile... chipurile, din lipsă de bani. Nu poţi avea respect şi consideraţie pentru un cercetător care sapă, face descărcarea arheologică, după care lasă vestigiile să se distrugă. Zona cercetată de proiectanţii angrenaţi la studiul menţionat nu a fost din păcate niciodată cercetată într-o manieră globală, interdisciplinară, de către echipe mixte, conduse de către un generalist, care să facă sinteza cercetărilor, pentru a fi în sfârşit scrisă adevărata istorie a timpurilor dacice. Doar Maria Gimbutas a făcut câteva aprecieri globale, interesante, în cartea sa "Civilizaţie şi cultură", apărută în traducere şi la noi, în anul 1989.

3. Planul de amenajare a teritoriului zonal aferent cetăţilor dacice din Munţii Orăştiei şi planul urbanistic zonal al cetăţilor Sarmisegetusa - Regia, Costeşti şi Blidaru.

Studiul *Prodomus* a fost analizat şi avizat de organele locale ale judeţului Hunedoara şi a primit în final avizul tehnic (cu condiţii) al Consiliului Judeţean, la 11 februarie 1998. Pentru a se putea valorifica rezultatele studiului realizat, care a perimetrat cu aproximaţie aria de protecţie a fiecăreia din cele trei cetăţi, pe baza poziţionării vestigiilor descoperite, am solicitat Consiliului Judeţean Hunedoara să se implice direct, asigurând finanţarea elaborării unor planuri urbanistice zonale aferente cetăţilor. Aceste planuri au fost preluate de către Institutul Naţional de Cercetare-Proiectare pentru Urbanism şi Amenajarea Teritoriului URBANPROIECT. Elaborat pe parcursul anului 1999, studiul a obţinut în anul 2000, toate avizele instituţiilor locale: Oficiul de Protecţia Patrimoniului, Muzeul Deva, Comisia Judeţeană de Amenajarea Teritoriului şi Urbanism etc. şi, ulterior, a organismelor centrale, terminând cu avizul Ministerului Culturii şi al Ministerului Lucrărilor Publice şi Amenajării Teritoriului.

Pe această bază şi în conformitate cu legea, prin Hotărârea nr. 11/ 2001, Consiliul Judeţean Hunedoara, pe teritoriul căruia se află vestigiile cetăţilor dacice, a aprobat Planul Urbanistic Zonal pentru Cetăţile Dacice Costeşti (Cetăţuia), Blidaru şi Sarmisegetusa-Regia (Grădiştea Muncelului), precum şi regulamentul de gestiune cu toate regulile necesare pentru protecţia şi conservarea patrimoniului, asigurându-se totodata şi menţinerea acestuia în circuitul public de valori. În paralel cu acesta, în colaborare cu Consiliul Judeţean Hunedoara s-a solicitat şi s-a obţinut prin minister un fond de investiţii pentru modernizarea drumului de acces la Sarmisegetusa-Regia, aflat într-o stare precară şi greu accesibil, de regulă doar în câteva luni de vară. Drumul nu a fost încă terminat, dar regulamentul urbanistic a intrat în vigoare. Ca o exemplificare a Regulamentului, precizăm că delimitarea în planuri a zonelor protejate s-a efectuat pe grade de protectie, de la 0 la 3, rezultând următoarele suprafeţe totale ale zonelor protejate:

- Cetăţuia Costeşti - 116,46 ha.,
- Blidaru - 127,11 ha.,
- Sarmisegetusa - Regia (Grădiştea de Munte) 322,95 ha.

De remarcat este faptul că marea majoritate a ariilor protejate sunt acoperite cu păduri, fiind în administrarea autorităţilor silvice. Limitele zonelor protejate au fost stabilite prin raportarea la elementele peisajului geografic din zonă, de exemplu valea unor pârâuri, cum ar fi cursul apei Grădiştea, culmile şi şeile din apropiere etc., după cum se poate vedea din planurile zonelor protejate ale celor trei cetăţi. Desigur, în perimetrul zonelor protejate este interzisă construirea oricăror obiective, cu excepţia consolidărilor şi restaurărilor necesare pentru protecţia patrimoniului propriu-zis, precum şi pentru consolidarea albiilor apelor curgătoare prin lucrări hidrotehnice specifice. De remarcat că toate cetăţile dacice din Munţii Orăştiei sunt cuprinse în cadrul Parcului Natural Grădiştea Muncelului-Cioclovina, care are 10 000 de hectare şi reprezintă o zonă

protejată cu patrimoniu natural, de importanță națională, declarată prin Legea nr. 5/2000 a Zonelor Protejate. În acest mod, prin suprapunerea celor două tipuri de zone protejate, valoarea peisajului natural şi cultural care trebuie conservat, revigorat şi pus în circuitul public pentru călători şi turişti, prezintă valențe deosebite. În cadrul zonelor protejate sunt admise şi funcțiuni complementare cercetării ştiințifice arheologice nedistructive, cum ar fi turismul controlat, restaurarea vestigiilor, protecția şi curățarea terenului etc. Se interzic permanent activități, cum ar fi accesul auto carosabil în incintă, amenajări pentru camping, extragerea din situl arheologic a unor piese originale, culegerea şi comercializarea plantelor şi vânarea animalelor declarate protejate, realizarea unor lucrări care afectează integritatea şi stabilitatea vestigiilor. Din păcate, planul urbanistic zonal aprobat, regulamentul având putere de lege, nu este încă utilizat de autoritățile publice locale, care au în grijă patrimoniul arheologic respectiv, în principal din lipsă de resurse.

O intervenție cu sprijin pe plan central a organismelor abilitate se impune. O structură instituțională, care să asigure cercetarea, dar şi paza, protecția şi conservarea vestigiilor civilizației dacice, concentrate în zona Munților Orăştiei s-ar impune.

Regulamentul urbanistic trebuie transformat în regulament de gestiune al zonei protejate, care însă trebuie aplicat şi urmărit de o instituție specială, concepută la nivel central. Nu pot fi lăsate, în continuare, la dispoziția organelor locale, valori arheologice excepționale, mai ales dacă avem în vedere lipsa de determinare, cunoaştere şi răspundere care s-a manifestat în perioada anterioară, conducând la degradarea iremediabilă a ansamblurilor.

De aceea se impun o serie de măsuri în parteneriat, de către toți actorii responsabili, interesați.

4. Măsuri necesare pentru conservarea vestigiilor civilizației dacice.

O țară care are, ca România, asemenea vestigii ale unui trecut şi nu ştie a şi le pune în valoare, are mult de pierdut. Statul centralizat dac, condus mai întâi de marele Buerebista, care a unit la un loc triburile dacilor şi, mai apoi, de legendarul rege Decebal, care s-a opus Imperiului Roman în două războaie, au lăsat mărturii ample în Munții Orăştiei, mărturii care se cer descifrate, spre a ne cunoaşte trecutul, începând din perioada de început a formării noastre ca popor, pe vremea când puține erau statele constituite ca Regatul Dac, în Europa. De aceea, pe baza celor relatate de arheologi şi istorici în descoperirile şi în cărțile lor, după studiile realizate pentru planificarea fizică a teritoriului, spre a delimita aria aproximativă a citadelelor dacice pentru habitat şi apărare, în scopul protecției acestora, se impun în continuare măsuri concomitente şi consecutive, astfel:

- realizarea unor proiecte de restaurare a cetăților dacice, utilizând elementele originale din siturile arheologice şi înlăturând toate contrafacerile şi elementele alogene, străine de concepția originală. Trebuie avut în vedere faptul că valoarea monumentelor trebuie restabilită, oprind degradarea datorată riscurilor naturale şi antropice. Aceste proiecte trebuie sa fie promovate de către organismele naționale abilitate cu protecția patrimoniului cultural, ca proiecte prioritare;

- înființarea unui Centru Național pentru Investigarea, Protecția şi Conservarea Patrimoniului Dacic, care sa aibă un Secretariat Executiv chiar la Orăştie, urmând ca funcționarea sa să fie alimentată de o Fundație, de bugetul central şi de cele locale. Centrul şi secretariatul său trebuie să funcționeze ca o administrație de gestiune a patrimoniului istoric dacic, care să facă cercetarea arheologică, lucrările de pază şi restaurare şi să stabilească reguli pentru accesul turistic, astfel încât punerea în valoare a patrimoniului să nu împiedice conservarea acestuia;

- organizarea unor parteneriate cu toți actorii responsabili şi interesați în acest proces, care să utilizeze împreună resursele puține câte sunt spre a salva patrimoniul de la distrugere iremediabilă;

- schimbarea priorităților în alocarea fondurilor de restaurare, concentrând resurse în primul rând către obiectivele cuprinse în lista patrimoniului mondial UNESCO, între care vestigiile dacice sunt cele mai vechi şi cele mai amenințate, reprezentând mărturiile prime ale formării noastre ca popor.

Aceste câteva măsuri nu împiedică cu nimic asigurarea unei paze militarizate, mergând până la dislocarea în fiecare cetate dacică a unei unități de vânători de munte care, pe lângă o instruire militară adecvată, pot determina atât educația patriotică a militarilor, cât şi descurajarea accesului neaveniților şi a căutătorilor de aur în zonă.

Repartizarea imediată de către Prefectura județului Hunedoara a unor unități de gardieni publici şi/sau de jandarmi, care să întărească Poliția din zonă, ar reprezenta, poate, o măsură salutară.

Personal, consider că trebuie în sfârşit să se treacă de la stadiul de campanii de presă ineficiente, de la studii rămase pe hârtie, la acțiuni concrete de protecție şi de conservare a patrimoniului celui mai semnificativ care ne reprezintă şi ca popor. Este şi motivul pentru care am adus în fața dumneavoastră acest subiect.

REGELE DECEBAL ÎN VIZIUNEA LUI MIHAI EMINESCU

Prof. dr. Zenovie CÂRLUGEA

După ce ideile cronicarilor şi ale marilor noştri umanişti (Ureche, Costin, Constantin Cantacuzino, D. Cantemir) privind romanitatea poporului şi latinitatea limbii se îmbolnăviseră de *"elefantiază"*- cum zice Blaga - sub pana istoricilor şi filologilor Şcolii Ardelene, a venit rândul preromanticilor şi a romanticilor din secolul al XIX-lea să restaureze istoria naţională, aducând în prim-plan imaginea *Daciei legendare şi eroice.*

Dintre toţi scriitorii români de până atunci, Eminescu este acela care, în vizionare şi grandioase structuri ale imaginarului romantic, "*fusese fulgerat de ideea unei epopei dacice"*.[1]

Încă din perioada studenţiei, poetul schiţează proiectul unei epopei sau drame daco-romane. Este o preocupare constantă care vine încă din "epoca prestudenţească" [2], aceea de a evoca, în ample cânturi, „creaţiunea pământului după o mitologie proprie română". Acest proiect homeric în 20 de *Cânturi*, în care urma să fie prezent un Orfeu geto-dac animat de goetheene idei privind eternele *Mutter*, a rămas nematerializat, doar sub titlul ***Genaia***, compus din puţine versuri.

Poetul plănuia „o genealogie năstruşnică a României", imaginându-şi cum "Vulturul gloriei romane" smulsese inima "Romei murinde" pe care, readucând-o la Dumnezeu, o face să cadă „în pământul Bourului". „Acel pământ era Dacia", precizează Eminescu în proiectul „*Horiadelor*", socotindu-i pe români drept întâii pământeni în care s-ar fi întrupat „acest gând uitat al lui Dumnezeu".[3]

Precizăm că, deşi epopeea mult visată nu a putut fi dusă la capăt, totuşi au rămas unele fragmente care, potrivit cronologiei, dar şi viziunii romantice abordate, pot dovedi, oricât de fragmentar, intenţia poetului. Aşa sunt, bunăoară, piesele *Gemenii, Nunta lui Brig-Belu* şi *Sarmis*, în care apare, la un moment dat, ca unul din gemeni, Boerebist, o întruchipare hamletiană bizară, apoi Brigbelu ori Sarmis, disputându-şi tronul Daciei, dar şi pe preafrumoasa Tomiris (romantism hieratic încărcat de trame şi gesticulaţii shakespeariene, ba chiar de meditaţii pesimiste asupra „răului" din lume şi din Istorie, în general, accentuând unele lamentaţii budiste, precum „*Rugăciunea unui dac*").

E ceva „hamletian" în aceste poeme, întrucât de multe ori întâlnim acel „stil ontolog opus stilului eleatic", cum ar zice Gilbert Durand în *Structurile antropologice ale imaginarului*, prin care se exprimă o anumită problematizare filozofică, în marginea mitului dacic. Poetul urmărea, în mod vădit, să insufle miturilor dacice acea profunzime a unor meditaţii moderne, ba chiar fascinante gesticulaţii shakespeariene (tipologia nebunului înţelept, luptele fratricide, femeia necredincioasă, fatalitatea destinului, agresivitatea istoriei, impactul mitologie-istorie, resemnarea şi „oroarea de nemurire", adică blestemul propriului destin, dorul de extincţie şi pulverizare nirvanică...). G. Călinescu îl aseamănă pe dacul din poemul „*Rugăciunii*..." cu un Iov biblic revoltat împotriva egoismului de a trăi şi cerând Demiurgului să-l scoată din „serie" şi să-l arunce în abisala şi pulverulenta „nimicnicie" ori „linişte eternă" – „un apel viguros la suferinţă şi la repaosul suprem".[4]

În acest fel, „dacismul" eminescian este colorat de un budhism de reverberaţie schopenhaueriană (cu fantome shakespeariene ori sugestii goetheene), bătând cu toate semnificaţiile către unele idei filosofice: asceza, metempsihoza, avatarul, nirvana, revolta metafizică, spleenul romantic...

Epopeea daco-romană a lui Eminescu înainta către epoca lui Decebal, prin câteva poeme, dedicând apoi nu mai puţin de 104 strofe din totalul de 218 (câte are poemul *Memento mori*), Daciei legendare şi eroice. Va fi cântată imaginea Dochiei, a urmăririi acesteia de către imperatorul Traian (din care au rămas puţine versuri), dar şi figura marelui poet roman relegat la Tomis, în proiectata dramă „*Ovidiu în Dacia*". Apoi epoca creştinării Daciei într-o dramă clasică „*Crucea-n Dacia sau Joe şi Crist*", având ca model piesa *Polyeucte* a lui Corneille.

Şi epopeea nu s-ar fi oprit aici, căci ar fi urmat epoca Daciei creştine supuse migraţiilor barbare (din care avem integral frumosul poem *Strigoii*), apoi epoca primelor formaţiuni statale (cnezate şi voievodate), din care reţinem poemul fragmentar „*Arpad, regele ungurilor*".

Desigur, de aici Eminescu ar fi trecut la istoria Moldovei, căreia i se plănuieşte, cu intenţie de tragedie

greacă, aşa-zisul *Ciclu al Muşatinilor*, aglomerat de elemente de istorie şi mitologie autohtonă. Intenţia explicită a poetului era aceea de a realiza un „*Dodecameraon românesc*“, adică un ciclu de 12 piese de teatru, având ca subiect dinastia Muşatinilor coborâtori din marii Basarabi (conform teoriei lui Hasdeu), de la Dragoş-vodă, Alexandru cel Bun, Ştefan cel Mare, la Petru Rareş, Alexandru Lăpuşneanul, Despot-vodă şi alţii... Alte proiecte privesc pe Grue-Sînger, Dragoş, Bogdan-Dragoş, Doamna Chiajna, pe Marcu-vodă ori Dabija-vodă, dar şi pe Doja, Horia, Iancu, până la obsesia unui *Mureşan* căruia îi împrumută o filosofie pesimistă asupra istoriei.

Între toate aceste ample proiecte de epopee naţională, figura marelui rege-preot Decebal se pare că l-a obsedat pe poet, de vreme ce au rămas, în manuscrise, pagini întregi, dedicate unei epopei în patru cânturi intitulate „**Planul lui Decebal**“, fie într-o dramă „**Decebal**“ (datând din epoca berlineză) ori într-un ciclu de zece poeme ce-şi propunea să evoce câteva personalităţi istorice reprezentative, de la Grachus (episodul 1) la Napoleon (episoadele 9 şi 10), între care al doilea poem al ciclului era intitulat „**Decebal**“. Acest poem, „*Decebal*“, urma să-l reprezinte pe regele Daciei supus unei autoreflecţii amare, un fel de personaj hamletian, dezgustat şi blazat, după înfrângere, aruncându-şi coroana şi scrutându-şi propriul sine într-o oglindă de metal:

„Decebal – actul din urmă – a albit aşa de tare încât seamănă cu predecesorul său. După ce şi-a aruncat coroana în abis – se uită într-o oglindă de metal – Sunt eu sau nu sunt eu? – Ideea metempsihozei. Acelaşi corp, acelaşi suflet, reprezentant al aceleiaşi idei ca bătrânul Decebal. Ş-acum alerg dezmoştenit de tronuri,

Un biet bătrân sărac, necunoscut!
Unde-i mărirea lumei? Unde-i?
Oare este?

E o mărire sau e un vis negru şi strălucit ce-nvingen existenţă, ca să arate-n urmă că-i minciună? Negaţiunea vieţii. Furtună, fulger, trăsnete, codri prăvăliţi, râuri umflate – sunt zeii Daciei ce se luptă cu oştile romane. Apostrof către ei.“

Deşi schiţat în acest fel, ne putem, totuşi, da seama că poetul intenţiona să realizeze un poem punând în evidenţă o anumită filosofie a istoriei universale, introducând episodul „**Decebal**“ în lanţul serial al unor personalităţi istorice reprezentative: *„1. Grachus Baboef, 2. Decebal, 3. Solomon, 4. Nero, 5. Amor pierdut – viaţă pierdută, 6. Ştefan cel tânăr, 7. Isebart, 8. Histria, 9. Napoleon, 10. Leul murind.“*

Mult mai coerentă este intenţia epopeii din care s-a

păstrat „*Planul lui Decebal*“ în patru cânturi. Aici poetul urma să evoce, conform conspectului lăsat în manuscris, mai întâi Dacia legendară („Zeii Daciei – Dochia, vrăjitoare tânără“) şi pe Ogur cântărețul, însufleţind la luptă „Poporul Dacic“ („*Cântul I*“), apoi Roma, pregătirile de război şi trecerea podului de peste Dunăre („*Cântul al doilea*“), războaiele daco-romane şi „Episodul: Traian şi Dochia“ („*Cântul al treilea*“) şi, în sfârşit, imaginea cântărețului Ogur, care „povesteşte zeilor nordici nenorocirea Daciei“, viziunea Walhallei, hotărârea de război a Nordului şi „pornirea popoarelor barbare“ („*Cântul al 4*“).

În altă însemnare, poetul renunță la viziunile şi împrumuturile mitologice şi se axează strict pe evenimentele istorice, consemnând, într-un conspect, faptele de arme ale lui Decebal: năvălirea din anul 86 în Moesia şi uciderea generalului Oppius Sabinus, apoi cunfruntarea cu Cornelius Fuscus (ucis) şi dezastrul armatei romane. Urmează, notată, confruntarea cu Tertius Iulianus şi retragerea acestuia „*prin pădurile germanice*“. *„Decebal capătă-o pace nouă ca învingător – 90“, iar împăratul Domiţian serbează la Roma un „triumf fals“. Apare apoi zeiţa germanică Freya, soţia lui Wotan, „care arată vasăzică interesul Walhallei pentru treburile getice*“ (G. Călinescu).

Primul război daco-roman este văzut de poet astfel: *„102. Bătut la Tapae. Sora lui Decebal e prinsă. Vulturii legiunilor lui Fuscus luate. Pace. Tarabostii. Triumf. Dacicus.“*

Conspectul pentru „Al doilea război“ menționează: figura ambițiosului Traian, podul de peste Dunăre, construit de Apollodor, o luptă a lui Decebal cu iazigii, alianța încheiată cu regele parților (aliați ai dacior), generalul roman Longin căruia regele Decebal îi cere țara până la Dunăre şi despăgubiri de război, confruntarea armată la care iau parte germani, sarmați, mauretani din Lybia liberă.

Apare *„Duras, Diutpareu – fost rege – acum orb – capul preoților daci“ şi Dochia – „fiica lui cea tânără – iubind [pe] Dacio – urând şi iubind pe Traian“. “La căderea Daciei, ea adună restele poporului spre emigrare.“*

Rămasă în urmă, Dochia *„nu poate să se despartă de pământul ei, icoana lui Traian tot mereu era în naintea – el apare – ea încremeneşte – O Niobe, conform povestei.“* [5]

Drama proiectată **Decebal**, din care (în mss. 2241, f. 148-180) au rămas pagini întregi de versuri „foarte interesante şi foarte frumoase“[6], ne dezvăluie atât un plan bine documentat al scrierii, cât şi o viziune poetică de ansamblu asupra epocii şi personalității regelui dac.

După victoria asupra iazigilor („*Azi oastea noastră a învins iazigii*“), în urma căreia Iaromir este luat prizonier, Decebal prevede ridicarea popoarelor lumii împotriva Romei („Popoarele pornesc în contra Romei“). Un mai vechi pretendent la „*coroana Daciei*“ îşi exprimă solidaritatea cu Decebal, hotărât a lupta împotriva Romei. Pentru ca în alte pagini, ostatecul iazig Iaromir, care face elogiul Romei, îi consideră pe trufaşii peninsulari de-a dreptul coborâtori din zeii Olimpului:

„De-aceea cred că zeii coborâră,
Că ei trăiesc azi între oameni
Ca cezari, ca preoți, ca senatori,
Ieri în Olimp… de azi-s pe pământ.“

Plămădiți din aluatul unei măreții predestinate, romanii consideră că stăpânirea lumii întregi li se cuvine. În orgoliul lor imperial, zice Iaromir, aceşti coborâtori din zeii Olimpului afirmă că „*Pământu-ntreg n-are valoarea / Unui roman. De aici din ei oricare / Zice: Or Imperator, ori nimic.*“

Întâmpinând idolatria aliatului Iaromir (declarat „*amicul*“ şi „*supusul*“ Romei), cu rezerve, Decebal constată că acesta ori nu-i cunoaşte cu adevărat pe romani, ori îi place să se înşele, căci romanii au rămas în istorie „*neschimbați prin rău şi nici prin bine*“.

Prizonierul iazig îi reproşează regelui dac că şi-a încălcat „jurământul“ făcut în primul război față de Traian, iar răspunsul neînfricatului Decebal reaminteşte tuturor faptele sale de arme pe care, se pare, romanii le-au uitat uşor, dar față de care Dacia nu poate capitula:

„Nebun admirator. El uită cum că
Am omorât pe Oppius Sabinus,
Că Moesia a fost în mâna mea,
Că pe Cornelius Fuscus l-am învins,
C-a Romei vulturi i-am avut în mână.“

Împărații Domițian şi Nerva asigurau liniştea Romei plătind tribut Daciei, de aceea Decebal nu se arată impresionat de discursul preotului Celsus, care-l previne asupra pericolului la care se expune. Apare generalul Longin, legatul Romei, cerându-i regelui dac să elibereze prizonierul şi să dea înapoi iazigilor prada de război. În strigătele de luptă ale neînfricaților daci înconjurând cetatea, Decebal i se adresează trimisului imperial: „*Roma vrea, dar să vedem acum dac-oi binevoi şi eu*.“

Deşi Dochia, mai înțeleaptă, încearcă să tempereze dârzenia regelui, invitându-l să vadă că „*numai durere este-n astă lume*“, Decebal rămâne credincios idealului de a asigura măreția şi liniştea țării sale prin luptă: „*Pe cai, pe cai! Războiul este gata!*“

Deşi nearticulat estetic, în fragmentarismul său dispersat, poemul Decebal rămâne, în fond, o dezbatere de idei, înnobilând personalitatea regelui Decebal cu aura unui erou excepțional de epopee antică, viziunea poetului resimțindu-se atât de umbre şi nelinişti romantice, cât

mai ales de reflecţii asupra ideii de predestinare a popoarelor şi asupra acelui fatum ce domină viaţa unor individualităţi exponenţiale.

Mult mai articulat este, însă, fragmentul epopeii dacice din amplul poem *Memento mori*, în care Dacia legendară şi eroică este evocată cu o debordantă fantezie romantică.

Peste „*raiul*“ matriarhal al Daciei, în care regina Dochia este învestită cu atribute de mitologie sorină, năvăleşte conchista romană. Zeii celor două popoare se angajează într-o luptă pe viaţă şi pe moarte, răsculând întreg Universul. Conducând „*oastea zeilor*“ ivită din halele Mării Negre, uraganicul Zamolxe i se adresează regelui Decebal:

– Decebal! El strigă-n nouri – îi detun, îi iau la goană,
Şi Danubiul o să beie a lor sacre legiuni.
Decebal s-arată palid în fereastra naltă-ngustă
Şi coroana şi-o ridică către-imaginea augustă
Şi se uită cu durere la divinii săi străbuni.“

Acvilele romane iau cu asalt cetatea Sarmizegetusa. Din carul său de foc, Joe îl fulgeră în coaste pe Zamolxe, care, rănit, se retrage cu zeii daci, coborând în halele mării. Asediaţi, ducii şi preoţii daci, aşezaţi la masa de granit, îşi trec din mână în mână cupele („*ţeste de duşman*“) pline cu otravă. Decebal, „*palid ca murul văruit în nopţi cu lună*“, se arată în cadrul ferestrei într-o postură hamletiană. Înverşunat în „*hlamida neagră*“ şi gesticulând cu „*alba mână*“, el se adresează, spre uimirea Cezarului care stă să-l asculte, romanilor invadatori. Discursul său e, de fapt, o meditaţie asupra istoriei şi naturii umane răscolită de ambiţii deşarte (încă o probă de schopenhauerism metafizic), dar şi un „*blestem*“ profetic la adresa Romei şi a Cezarilor, prevestind căderea acestora şi teribile vremuri de „*sclavie*“ şi „*degradare*“. După care, într-un gest de iluminare ataraxică, îşi aruncă în abisul văii coroana, în vreme ce „*blestemul*“ său, repetat de stânci, ajunge la urechea cezarului, şi el meditând la destinul hărăzit de zei poporului său şi „*Cetăţii eterne*“:

„Vai vouă, romani puternici, vai vouă, de trei ori vai!

Astfel zise. În blăstămu-i mâna albă şi uscată

El o scoate pe fereastră şi coroana-ntunecată
De pe frunte o aruncă în abisul văii-adânci;
Palid, adâncit ca moartea, ca o umbră stă în lună,
Părul lui de vânt se îmflă, iară vorbele-i răsună
Şi blestemu-i se repetă repezit din stânci în stânci!

Şi uimit stătea cezarul…– Cugeţi tu, pământ? – el zise –
Avem noi în mâni a lumei soarte sau cortegi de vise?
Hotărâţi de-a ta gândire urmăm azi ziua de ieri?…
Şi în ordinele-eterne mişc-asupra-i universul
Ocèanele-i de stele. Ce ironic li e mersul!
Cezare! Cât pai de mare – şi ce mic în adevăr!“[7]

Profeţia lui Decebal se va împlini, căci, în vastele hale ale Walhallei, zeii Nordului, în frunte cu Odin, hotărăsc distrugerea Romei („*sfântă şi antică*“). Sulița aruncată de Odin se preface în cruce de aur: „*Odin moare – Tibrul este a Credinţei lui sicriu.*“

Este impresionantă această imagine a Daciei legendare şi eroice, evocată în ample registre epopeice, în care bogata imaginaţie romantică şi poeticitatea textului (imagini artistice, muzicalitate solemnă etc.) concură la realizarea unor sublime pagini de poezie. Din cele 218 strofe ale poemului, 104 strofe sunt dedicate Daciei, încă o dovadă că poetul intenţionase să introducă, între marile civilizaţii ale omenirii (Babilon, Asiria, Palestina, Egipt, Grecia şi Roma antică – până la Franţa Revoluţiei şi împăratului Napoleon) şi istoria străveche a Daco-României, în care freamătă o debordantă mitologie, întregul poem resimţindu-se de acel pesimism eminescian caracteristic marilor sale poeme, de la *Împărat şi proletar* la *Scrisoarea III* şi *Glossă*.

Imaginea Daciei configurează, în poezia lui Eminescu, o adevărată „*obsesie*“ poetică, iar în articolele sale ideologice – o idee emergentă a concepţiei sociale, potrivit căreia „*orice civilizaţie adevărată nu poate consista decât dintr-o parţială întoarcere la trecut, la elementele lui bune, sănătoase, proprii de dezvoltare.*“[8]

Având în vedere „*reacţiunea fondului istoric al ţării, ce trebuie să se producă*“ (Blaga va scrie şi el despre „revolta fondului nostru nelatin“), concluzia ziaristului era una categorică: ***„Totul trebuie dacizat oarecum deici înainte“.***

Întoarcerea la trecutul patriei, începând cu vremurile cele vechi, are, aşadar, la Eminescu o valoare programatică, ce va fi valorificată din plin de ideologia romantică prin apelul la fondul originar al civilizaţiei, dar şi de creaţia poetică, prin resurecţia unui dacism de substrucţie mitologică.

1 G. Călinescu, *Opera lui Mihai Eminescu*, I, Editura Minerva, Bucureşti, 1976, p. 54.
2 *Ibidem*, p. 19.
3 A se vedea proiectele şi fragmentele rămase, în G. Călinescu, op. cit., pp.19, 38-50, 54-60, 61-74, 75-149.
4 *Ibidem*, p. 12.
5 Cf. G. Călinescu, *op. cit.*, p. 64
6 *Ibidem*, p. 67.
7 Eminescu, *Poezii*, vol. I, Editura Minerva, p. 203.
8 Art. , II, în „Timpul“, VI, 1881, nr. 233, 15 oct.

De la regina Hestia (Vesta) la împărații Daciei, Galerius cel Bătrân și Galerius cel Tânăr (c.2000 î.H. – 311, d.H.)

Pr. Dumitru BĂLAŞA

Luând în considerare concluziile arheologilor Constantin S. Nicolăescu-Plopşor, Vasile Boroneanț şi, mai ales, precizarea Mariyei Gimbutas din Los Angeles, după care centrul civilizației – numit VECHEA EUROPĂ – a fost în inima Daciei de mai târziu, analizând cele trei tăbliţe de lut descoperite la Tărtăria, în județul Alba, am încercat să jalonez începuturile organizației statale Daco-Române. Încredințat că tăbliţele ceramice au fost mai multe, dar nu li s-a cunoscut importanța cuvenită, am trecut la analiza informațiilor documentare scrise în greceşte şi latineşte.

1. HESTIA (VESTA). Strămoşii daco-românilor adorau Soarele. După aceea, focul a devenit flacăra sfântă care, în timpul iernii, înlocuia soarele. Era însă nevoie ca focul să fie menținut în permanență. A apărut *Vatra Sfântă* pe care un grup de fecioare întreținea flacăra vie de unde cei din jur veneau şi luau cărbuni aprinşi pentru vetrele lor.

Cea dintâi fecioară – cunoscută documentar, care îngrijea focul sacru la strămoşii dacilor, a fost "Regina Hestia (Vesta)". Ea a organizat administrativ regatul feminin, după *Legile Frumoase*, cunoscute sub numele de *Belagine*.

2. REGELE ZAMOLXIS. Mult mai târziu, în jurul anilor 1300, Statul Dac era condus de un rege al cărui

Arcul de triumf al lui Galeriu

nume nu se cunoaşte. El şi-a asociat pe Zamolxis, care a devenit rege plin. De unii dintre traci a fost socotit chiar zeu. Sunt cunoscute evenimentele ce au urmat. Burebista, Deceneu, Decebal ridică Regatul Dac pe o înaltă treaptă a civilizaţiei. Dar civilizaţia dacică a fost parţial strivită de împăratul Traian. Acesta a transportat tot tezaurul dacic la Roma şi timp de 123 zile, Senatul şi Roma toată au petrecut. Tezaurul dacic a fost topit şi moneda turnată a fost dată cadou celor ce luaseră parte la cucerirea Regatului Dac. Cultura şi elementele de civilizaţie dacică au fost preluate de învingători. Geniul dacic înfrânt, a renăscut. Marele neam al tracilor, condus de elementul dac, în jurul anului 300 după Hristos, ajunge la apogeu.

Monedă cu chipul împăratului Galeriu

3. ÎMPĂRAŢII GALERIUS CEL BĂTRÂN şi GALERIUS CEL TÂNĂR. ÎNFIINŢAREA IMPERIULUI DAC. Numele acestor doi împăraţi ai Daciei Mari a fost considerau ca unul singur. De aceea voi vorbi despre *Galerius cel Bătrân* şi despre *Galerius cel Tânăr*.

Galerius cel Bătrân a fost numit de romanii peninsulari *Armentarius,* adică *Văcaru.*

Galerius cel Tânăr a fost numit *Galerius Maximinus "născut din sora lui Armentarius şi numit, înainte de a ajunge împărat, cu numele adevărat DARA*" (Petru Maior, Istoria…, p.294 şi 191).

Împăratul Galerius cel Bătrân, feciorul Romulei (o dacă autentică din cetatea Recidava sau Recidina sau Residina, cum apare în alte documente) înscrisese în istoria universală cea mai mare mutaţie la începutul secolului IV după Hristos. După ce a primit de la Senat "*titlul de împărat, el* (Galerius cel Bătrân) *a declarat că este duşmanul numelui de roman şi că vrea să schimbe titulatura Imperiului Roman în aceea de Imperiu Dacic", ceea ce a şi făcut (Fontes II, 6-7).*

Într-adevăr, majoritatea populaţiei în imperiu era formată din daci, ca şi armata şi marina. Limba dacică – cunoscută în istorie sub numele de *latina vulgara*, era de fapt limba dacică. Chiar şi armatele regilor şi împăraţilor daci aveau un steag de luptă, steagul dacic, un şarpe (şarpele gnostic-ofit) prins orizontal într-un baston de corn. Cel care ne dă cele mai clare informaţii cu privire la înfiinţarea Imperiului Dac şi desfiinţarea numelui de roman, este scriitorul Lactanţius. Acesta spune cu tristeţe că "*toată suita sa (*a lui Galerius cel Bătrân*) provenea din dacii nord-dunăreni şi că aceştia "*AU AJUNS STĂPÂNII ROMANILOR = în Romanos dominarentur*"* (Fontes, II, 6-7).

Aceasta este concluzia celui mai mare duşman al dacilor: Lactanţius (+325). Se pare că decretele îndreptate împotriva creştinilor pornesc numai de la Dioelecţian, socrul lui Galeriu cel Bătrân, deoarece împărătesele Prisea (soţia lui Diolecţian) botezată Alexandra, ca şi fiica ei, Valeria (soţia lui Galeriu) "*aveau simpatie pentru creştini*" (Ist. Bis. Universale, I, 78). De fapt, cele mai multe acte martirice vorbesc de tiranul Dioeleţian.

Arcul de Triumf de la Salonic ridicat de cei doi împăraţi, Galerius cel Bătrân şi Galerius cel Tânăr – unchiul şi nepotul de soră – reprezintă apogeul ascensiunii dacice. Acum Dacia nord-dunăreană făcea parte din marele Imperiu Dacic – Dacia Mare. Lui Galerius cel Tânăr îi urmează la conducerea Imperiului Dac, Constantin cel Mare, cel care ridică Arcul de Triumf de la Roma, pe care apar o parte din figurile comandanţilor daci. De acum, guvernatorul voievod, administra Dacia nord-dunăreană sub suzeranitatea Constantinopolului.

Împăratul Daciei, Galerius cel Tânăr, dă în 311 un edict de toleranţă prin care acordă gnosticilor creştini "*Libertate de cult cu condiţia să se roage la Dumnezeu pentru el şi pentru stat" (Inst. Bis. Univ., I, 79)*. Bucuria creştinilor a fost extraordinară. Ea a explodat în colindele de Crăciun, cu *Lerui-ler*, care se păstrează până în zilele noastre. Dimitrie Cantemir înregistra tradiţia despre "*Curţile lui Ler împărat*", ale căror ruine se văd şi azi pe malul drept al Oltului. Sunt urme ale gloriei străbune, dacice.

În timpul celor doi Galerius – unchiul şi nepotul – Statul Imperial al Daciei se reorganizează în provincii conduse de câte un duce numit *voievod*. Acesta este un cuvânt dacic, cu sensul de luptător, războinic. El corespunde cuvântului slav *cneaz*.

Între daco-români, cel dintâi voievod, necunoscut până în prezent, a fost *Vlahernus*, despre care voi vorbi cu alt prilej.

SOCIETATEA " DACIA REVIVAL INTERNATIONAL"

New York, Statele Unite ale Americii

20 octombrie 2006

SCRISOARE DESCHISĂ ADRESATĂ PARLAMENTARILOR ROMÂNI

DISTINŞI PARLAMENTARI AI ROMÂNIEI,

Vă adresăm această scrisoare în calitatea Dumneavoastră de Înalţi Aleşi ai Naţiunii în "*Organul reprezentativ SUPREM al Poporului Român şi unica autoritate legiuitoare a Ţării".*

Ne adresăm Dumneavoastră în calitate de iubitori ai Ţării şi ai Istoriei sale adevărate, în calitate de Societate Culturală şi Ştiinţifică a Românilor din America, posesoare a unui număr de alte unsprezece filiale în: România, Germania, Elveţia, Spania, Macedonia, Australia şi cu un număr cu mult mai mare de simpatizanţi români în întreaga Lume, care citesc revista noastră, DACIA MAGAZIN, urmăresc emisiunile programului DACIA TV de la New York sau frecventează într-un număr impresionant site-ul nostru Internet, *www. Dacia.org.*

Menţionăm că Societatea noastră a fost principala organizatoare a celor 7 (şapte) Congrese Internaţionale de Dacologie desfăşurate până acum în România; am ridicat prin cheltuială proprie statui şi monumente omagiale dedicate strămoşilor noştri Geto-Daci; am acordat burse de studiu unor studenţi români, premii şi distincţii; membrii societăţii noastre – din întreaga Lume – urmăresc cu atenţie, cu deosebit interes şi participă activ la actuala confruntare pe tărâm istoric, deosebit de importantă pentru viitorul conştiinţei noastre naţionale, pentru demnitatea numelui actual de ROMÂN: bătălia dintre inerţia pseudo-ştiinţifică a unor concepte perimate (atât politic cât şi în planul cercetării) şi afirmarea curajoasă a noilor concluzii istorice şi lingvistice, *pluridisciplinare,* privind istoria de început a etniei noastre.

Concluziile pluridisciplinare la care ne referim – toate *în favoarea poporului nostru!* - sunt recunoscute şi validate de foruri şi personalităţi ştiinţifice pe plan *internaţional*; paradoxul îl constituie pătimaşa opoziţie la cunoaşterea şi recunoaşterea acestor rezultate din partea unei categorii de istorici şi cercetători *români* care aparţin, în majoritatea lor, falangei de pseudo-universitari ce au apucat să publice (sau să predea de la catedre) în ultimele cinci-şase decenii, "concluzii istorice" eronate, dezavantajoase naţiunii noastre, izvorâte fie din ignoranţă, fie dintr-un cosmopolitism aducător de vagi recompense personale, fie - cel mai adesea - ca urmare a "Comenzii de Partid" (Comunist), comandă orientată după cu totul alte interese decât cele ale naţiei noastre.

În contradicţie cu ceea ce încearcă să prezerveze "inerţia tradiţională", "*Mişcarea Dacologică*" (cum încearcă să denumească, depreciativ, acei corifei ai inerţiei, noua orientare istorică la care ne afiliem!), în esenţă, propune examinarea temeinică a tuturor dovezilor care atestă că:

<u>Poporul Român de astăzi</u> este continuatorul *autohton*, în timp, al Vlahilor care au locuit şi au trăit nu numai între "graniţele actuale ale României", ci – vecini altor etnii şi temporar aliindu-se cu acestea întru supravieţuire – în teritoriul întregului Centru şi Sud-Est European; la rândul lor, Vlahii, aşa cum confirmă izvoarele medievale, au fost urmaşii nemijlociţi ai Geto-Dacilor, "tracii nordici". Habitatul Geto-Dacilor, din Europa Centrală şi până la graniţa Estică a Asiei, este recunoscut astăzi de ştiinţa mondială. Triburile "Traco-Geto-Dacice", denumite global încă în secolul V î.e.n. de Părintele Istoriei, Herodot, drept "C*el mai numeros neam al lumii, după Inzi*", continuau pe aceste întinse meleaguri vieţuirea proto-milenară a Pelasgilor Danubieni, Hyperboreii ("*cei mai de Nord",* văzuţi astfel din perspectiva Mediteranei şi a Lumii Greceşti). Potrivit ultimelor cercetări pluridisciplinare, validate de reputaţi specialişti, savanţi de internaţională autoritate ştiinţifică, "leagănul seminţiilor Indo-Europene" nu l-au constituit – cum se credea! – stepele Asiei sau mlaştinile scitice din Nordul Mării Negre, ci *Bazinul Mijlociu (Pannonic) şi Inferior (Geto-Moesiac) al Danubiului*; aceasta era zona de înflorire europeană a agriculturii şi a creşterii vitelor, de unde, prin roiri în valuri succesive de-a lungul câtorva milenii, din

Neoliticul Târziu şi până dincoace de Epoca Fierului, *Danubienii* au originat întreaga mare mişcare Indo-Europeană.

Geto-Dacii, consideraţi multă vreme – (din pricina puţinătăţii dovezilor existente odinioară, dar şi din motive de oportunism politic!) drept o etnie redusă la nivelul câtorva triburi, cu o societate "încă în formare" (în raport cu…gălăgioasele culturi mediteraniene şi ale Asiei Mici!), s-a pretins că s-ar fi pauperizat prin înfrângerea temporară suferită în faţa legiunilor lui Traian şi că *au încetat să existe ca etnie distinctă,* la "impactul cu civilizaţia latină" care le-a fost "administrată" de voie,de nevoie, cincisprezece… decenii. Ca urmare, şi-ar fi… schimbat rapid limba, credinţele, etnosul, devenind "*o insulă latină într-o mare slavă*"!…

Se ignoră că opoziţia Daci-Romani, începută încă de pe vremea afirmării imperialismului Romei şi continuată mult după părăsirea fragmentului de Dacie de către legiunile lui Aurelian, a fost, în fapt, o confruntare de *permanent război* (purtat, pe timpul temporarei ocupaţii romane, de "Dacii Liberi", de "Carpi" şi de "Sarmaţi", de celelalte seminţii înrudite, pentru eliberarea şi redobândirea acelei "şesimi din teritoriul etnic de la Nordul Dunării", pe care – spulberate de permanentele atacuri - legiunile romane îl vor şi părăsi definitiv între anii 265-267 e.n.). S-a "uitat", în trecutul apropiat, că Geţii sunt socotiţi de mai toţi învăţaţii premedievali şi medievali (Cassiodoorus, Iordanes, Procopius, Isidor de Sevilla, Karl Lundius etc.) drept matrice a *Goţilor* şi că Goţii - *de neam Getic!* - sunt cei care au plătit străvechea datorie ruinând Roma şi Imperiul Roman de Apus!

Se ignoră că "tangenţele şi coincidenţele cu limba Latinilor", – ca şi în cazul Celţilor, al Ibericilor, al Nordicilor sau al Grecilor - se explică nu printr-un "act civilizator" al unor armate temporare de ocupaţie (în fapt: pe cât de heteroclite ca obiective, pe atât de eterogene etnic!), ci *prin sorgintea comună a etniilor*, cea DANUBIANĂ, în care strămoşii direcţi ai daco-geţilor ocupau o poziţie centrală! Un enorm volum de date care atestă că această etnie "central şi estic-europeană" deţinea un impresionant nivel cultual-ştiinţific, pe o treaptă de civilizaţie *proprie,* caracteristică Europei (şi nu *Sudului mediteranian!*) este încă ignorat cu "superioară"… stupiditate, într-un moment în care auto-pretinşi făuritori de opinie vorbesc absurd despre "intrarea României în Europa", uitându-se că, prin strămoşii săi şi prin continuitatea sa, România *a fost şi este în Europa* de la începuturile ei. Ba mai mult chiar: că, prin strămoşii lor Danubieni, Pelasgo-Tracii i-au zămislit Europei acest început!..

*

Când în anul 2005 sutele de participanţi la sesiunile Congresului Internaţional de Dacologie de la Bucureşti au aflat despre intenţia unor oficialităţi române de a sărbători Anul 2006 drept cel al "*Aniversării a 1900 de ani de la… Cucerirea Daciei de către legiunile romane ale impăratului Traian*", în unanimitate aceştia au cerut Preşedinţiei Ţării, Guvernului, Academiei Române, Bisericii Ortodoxe şi altor foruri responsabile, evitarea unei asemenea enorme gafe politice prin care România ar lansa Lumii mesajul că îşi… sărbătoreşte *invadatorii* şi nu *apărătorii* pământului străbun! În vreme ce Congresul de Dacologie din 2006 a fost dedicat Regelui Decebal, marele luptător căzut eroic în lupta pentru respingerea invaziei străine a legionarilor romani, la nivel *oficial* aniversarea "Anului Traian" a pălit vizibil. Totuşi, apărătorii înverşunaţi ai interesului străin naţiunii noastre, (ai neadevărului că milioanele de strămoşi Geto-Daci ar fi pierit în confruntarea cu cei o sută cinzeci de mii de militari romani şi că prin "invadarea Daciei" dinspre Vest s-au pus "bazele unui nou popor", care se... iveşte ca atare, abia… în a doua parte a Evului Mediu, - adică *după instalarea alogenilor bulgari, slavi şi maghiari în teritoriile Geto-Dacilor!)* - n-au renunţat la îndârjita lor "demonstraţie".

În organizarea (uimitoare prin lipsă de control superior) instituţiei care se pretinde a fi *Muzeul Naţional de Istorie a României,* cu o sponsorizare asigurată – deloc întâmplător! – de patru companii *italiene,* una *elveţiană* şi una *americană,* în cadrul unui pretins colocviu ştiinţific ("Dacia Augusti Provincia"), la 13 octombrie, simbolicul traseu de pe Calea Victoriei, dintre Cercul Militar Naţional şi Muzeul de Istorie, cu alte cuvinte inima Capitalei României, a fost transformat în paradă-parodie de către nişte… *Maghiari din Ungaria*, costumaţi în "*armuri romane*" şi auto-intitulaţi "*Legiunea XV Apollinaris*", chemaţi pentru a reitera vizual şi simbolic… "Cucerirea Daciei"!...

Precizăm că, în cadrul unui vizibil proces de occidentalizare binevenită, nu criticăm apelarea instituţiilor româneşti la investiţii sau sponsorizări străine, şi cu atât mai mult colaborarea multi-etnică, principiu al iminentei prezenţe oficiale a României în Uniunea Europeană ; dar contextul *politic* în care a avut loc acest "circ" apreciem că merita atenţia sporită şi analiza temeinică a Dumneavoastră, ca reprezentanţi şi legiuitori supremi designaţi de Poporul Român.

Se conturează tot mai mult ideea că *cineva*, utilizând implicarea ocultă într-o serie de aspecte sociale româneşti, încearcă să declanşeze o nouă configurare, provocatoare, a unor potenţiale adversităţi româno-maghiare, tocmai în momentul în care o asemenea periculoasă revenire ar compromite obiectivul imediat al politicii actuale româneşti: Uniunea Europeană. Nu e vorba numai de agitarea aceloraşi umilitoare sloganuri istorice privind "civilizarea Vlahilor, ca şi a strămoşilor lor, dinspre Vest"; fapte concrete, inseriate elocvent, trag un veritabil semnal de alarmă. *Aceiaşi* "figuranţi maghiari", prezentaţi drept "persoane particulare" şi costumaţi în armuri romane, au

defilat în trecutul apropiat în oraşe ardelene în care s-a încercat stârnirea ideii "autonomiei Transilvaniei". Defilarea ostentativă şi umilitoare de la Bucureşti – (transmisă de programele TV româneşti pe trei continente!), avea loc... concomitent cu comemorarea a cincizeci de ani de la "Revoluţia din Ungaria" şi cu sublinierea apăsată, în presa de limba maghiară, a rolului "românesc" în lichidarea liderului acelei revoluţii înăbuşite de tancurile sovietice. Această defilare avea loc, de asemenea, concomitent cu...propunerea Vicepremierului României (!), dl. Marko Bela, de "a se introduce limba maghiară, oficial, în întreg Ardealul"! Asta, exact când, - (reflex al pretenţiilor indolente, anti-constituţionale, ale extremiştilor naţionalişti pentru afirmarea "autonomiei Ţinuturilor Secuieşti"!) - Facultatea de Medicină din Târgu-Mureş pretindea şi ea... *autonomia* (o autonomie "lingvistică", prin care acolo să fie pregătiţi medici şi farmacişti doar pentru... populaţia de limbă maghiară?!).

Actuala conducere a Muzeului Naţional de Istorie a României de la Bucureşti, apărătoare îndârjită a conceptelor istorice perimate, depăşite şi defavorabile intereselor româneşti, a fost atrasă cu aparentă inconştienţă în această amplă acţiune. Spunem "aparentă", deoarece veritabilul purtător de cuvânt al instituţiei, şef al secţiei de Informatică (şi realizator al site-ului pe Internet) , dr. Eugen S.Teodor, acelaşi cu cel care denumeşte umilitor Limba Română drept, citäm: "suflet *slav* în spirit *latin*" (!!), se vădeşte chiar din această prefaţă – ("Întâmpinare") - a sitului muzeului, drept un învederat desconsiderator al valorilor tradiţionale româneşti: " *Muzeul* - scrie d-sa – *este locul unde o comunitate vine să se privească în oglindă... Fiecare comunitate are oglinda pe care o merită. Nu întâmplător, în ţările civilizate, care au ce privi în oglindă (!), la casele de bilete este coadă!"* ...Asta, desigur, spre deosebire de Muzeul Naţional de Istorie *a României*, care de decenii a "cedat"... Muzeului de Istorie *a Transilvaniei* (!) din Cluj întreaga comoară istorică a antichităţii dacice din Munţii Oräştiei, inclusiv Kogaionul, cel mai important depozit de informaţie istorică al vechimii noastre europene, al *priorităţilor istorice, sociale, ştiinţifice şi tehnologice dacice.* Kogaionul din Munţii Oräştiei a devenit astfel culoarul contrabandiştilor de antichităţi şi locul de reconfortante excursii estivale pentru palizii "arheologi clujeni"; asta - în loc să fie promovat de Muzeul *Naţional (!)* drept prim obiectiv cultural şi turistic, de interes mondial, aducător de recunoaştere internaţională şi, nu în ultimul rând, de însemnate venituri financiare! Dar cum să promoveze "Muzeul Naţional" o astfel de politică, de vreme ce punctul de vedere al conducerii sale este expus în cuvintele aceluiaşi "cercetător" ultra-cosmopolit, dl. Teodor (citäm din cuvântul de prezentare al sesiunii "Dacia Augusti Provincia"): "Comemorăm... victoria Împăratului Traian asupra dacilor şi transformarea spaţiului locuit de aceştia (!) în provincie romană. ...Această încorporare a Daciei în hotarele Imperiului Roman marchează prima racordare a teritoriului de azi al României la o civilizaţie cu valenţe universale... o primă integrare în Europa!" (să notäm, în treacät, că până şi fotografiile evenimentelor Dacia Augusti, din 13-14 octombrie, au fost concesionate fotografului Mihaly Tanczos, cum aflăm de pe acelaşi site; fotograful e din – aţi ghicit!– din Ungaria...)

Concluzia e aceea că actuala conducere a Muzeului *Naţional* de Istorie a României nu înţelege nici în al doisprezecelea ceas că a-i înfăţişa Românului o "oglindă" falsă, în care acesta să se vadă slugărind înlănţuit, umilit şi batjocorit de armuri străine, a-i "baga pe gât" aceeaşi şi aceeaşi "Columna Traiana" care prezintă partizan şi triumfător, din unghiul năvälitorului, înfrângerea temporară a strämoşilor săi reali, a-i înfăţişa copiile teazaurului "Cloşca cu Puii de Aur" atribuită – ca pe vremea lui Alexandru Odobescu! – unui alt "neam năvälitor", în vreme ce agenţiile de licitaţie din Lumea Mare scot şi scot mereu la vânzare "Aurul Dacic" (pe care *contrabandiştii* - nu *arheologii* români - l-au adus la lumină!), şi asta în vreme ce în beciurile instituţiei zăceau straşnic täinuite de un secol şi perseverent decimate copiile de plumb ale uluitoarelor "Täbliţe de la Sinaia", numai pentru a nu se "revela" şi altceva, superior, despre Lumea Geto-Dacilor! - ei bine, conducerea acestui muzeu care pretinde a servi intereselor româneşti, dar care procedează constant împotriva acestor interese, nu înţelege că trebuie să părăsească timona unei instituţii care, din pretins-educativă, se dovedeşte a fi devenit o otravă pentru spiritul românesc!

Înalţi mandatari ai Poporului Român, Stimaţi membri ai Senatului şi ai Camerei Reprezentanţilor, supunem atenţiei Dumneavoastră această *foarte mică parte* dintr-un proces grav, în plină desfăşurare, şi ale cărui rezultate - pozitive sau negative – se vor răsfrânge cu siguranţă asupra noastră, a Românilor, a celor din România ca şi a celor din întreaga Lume. Balanţa deciziilor şi a legilor pentru izvodirea şi împământenirea cărora Românii v-au ales este în mâna Dumneavoastră!

Vă mulţumim respectuos pentru examinarea responsabilă a memoriului nostru.

În numele membrilor filialelor Societăţii DACIA REVIVAL INTERNATIONAL şi al tuturor simpatizanţilor acţiunilor noastre,

Dr. NAPOLEON SĂVESCU
Preşedintele Societăţii

ACEASTĂ SCRISOARE DESCHISĂ ESTE ADRESATĂ PARLAMENTARILOR ROMÂNI PRIN INTERMEDIUL MASS-MEDIEI DE LIMBA ROMÂNĂ DIN ROMÂNIA ŞI DIN STRĂINĂTATE

HOTEL INTERCONTINENTAL BUCURESTI

Bucharest's first international hotel provides its guests with the level of service and comfort that comes hand in hand with the name InterContinental. Three quality restaurants offer a choice of international and traditional Romanian cuisine. Recently renovated meeting facilities and a fitness centre, comprising a heated indoor pool, a sauna and a beauty clinic, all add up to touches of luxury not so easily found in this part of the world.

4 Boulevard Nicolae Balcescu Bucharest 1 Romania 70121
Tel: +40 21 310 2020 | Fax: +40 21 312 0486 | E-mail: bucharest@interconti.ro

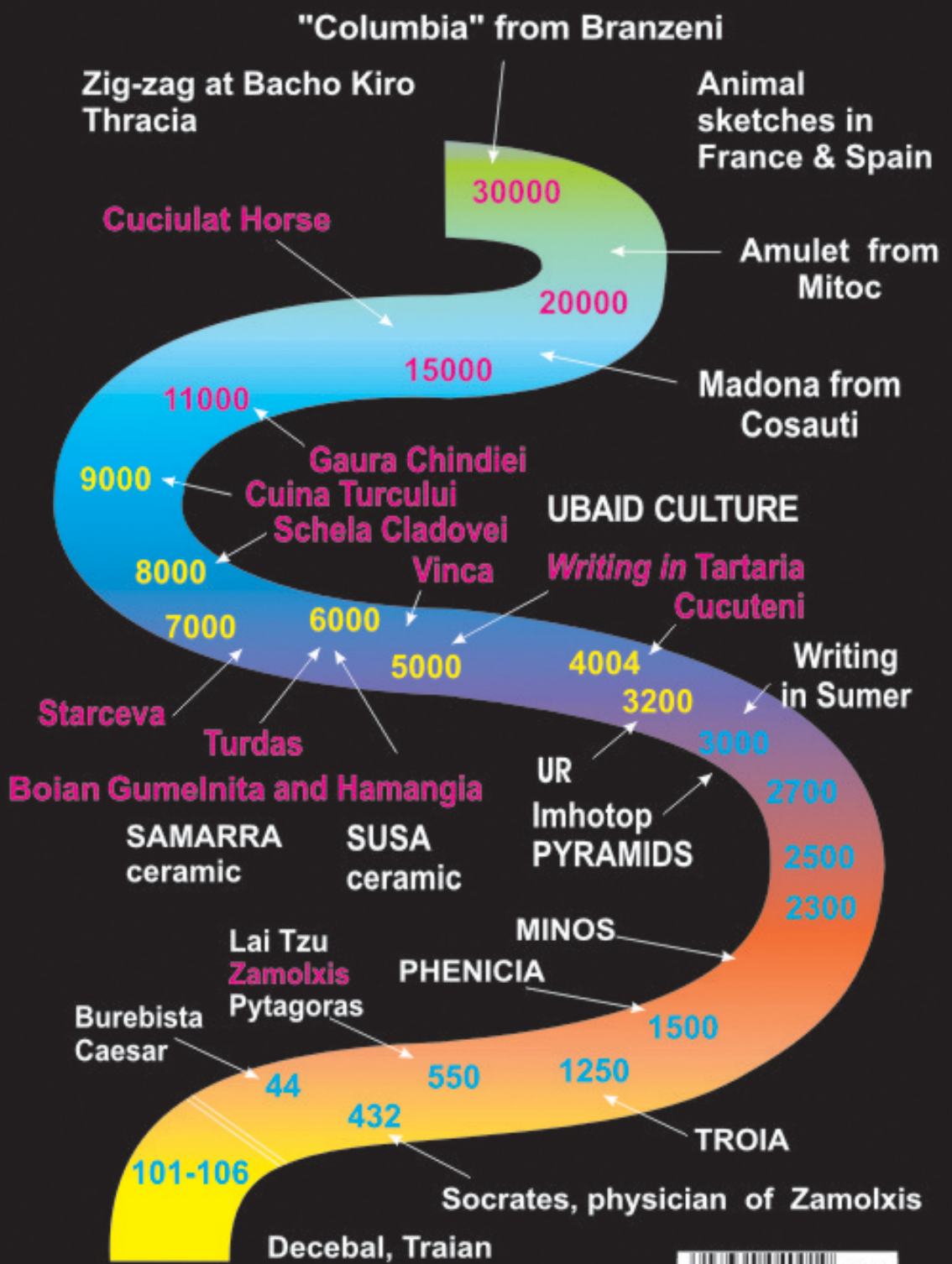

În contextul descoperirilor de referință ale arheologiei mondiale, această curbă a preistoriei spațiului carpato-danubian își definește fără tăgadă locul pe care vechea civilizație a strămoșilor noștri îl ocupă în istoria lumii.

5 948394 040019 07

Preț 1,45 lei, 14.500 lei vechi
Pentru străinătate: 1.5 USD